

פרוטוקול מס. 93
מישיבת ועדת הכספים כיום ג',
י"ב כחמוז השל"ד, 2 ביולי 1974
בשעה 10.15

נכחו:

- חברי הוועדה
- י. קרנמן - יו"ר
 - ש. ארליך
 - י. בדר
 - ח. קורפו
 - א. ש. חטק
 - ז. שובל
 - מ. ארנס
 - י. פלומין
 - י. גולן
 - צ. גרשני
 - ד. קורן
 - ע. אמוראי
 - ע. פיינרמן
 - נ. קצב
 - א. אפרה
 - י. בן באיר
 - א. מלמד
 - ש. לורנץ
 - ב. צ. חלפון

מזכיר הוועדה: א. קרשנר
היועץ הכלכלי לוועדה: א.נ. פלוג

מזמנים

- י. רכינוביץ - שר האוצר
- מ. דיין - עוזר שר האוצר
- מ. נוידרף - ממונה על הכנסות המדינה
- א. גפני - ממונה על החקציכים

רשם

"חבר המתרגמים כע"מ"

סדר היום

דין על התלסת הממשלה בדבר בקיטת צעדים להבראת הכלכלה

היו"ר י. קרגמן:

אמול בישיבת ועדת הכספים סיפורה
על הסדר שהיה בין שר האוצר לכינוי
ומיד אחרי ישיבת הממשלה תכנס ועדת הכספים. ובכך, ישיבת הממשלה
הסתיימה בשעה 6.00 בבוקר, עד כמה שאני מבין, ניתנה אפשרות לשר
ולעוזרים הבכירים שלו מספר שעות לישון, ואפילו גם זה לא. אנו צריכים
היום לחוס עליהם.

אנך נשמע עכשיו דין וחשבון הממשלה
מלא ורשמי לעתונות, על מה שהוחלט בממשלה.

אני רוצה לברך את שר האוצר על היזמה
הגדולה, על מעשה נועז, מכלי להבר על הפרטים, גם אלה שישללו בוודאי
לא יכללו להפעלים שהשעה היא באמת היחה שעת חירום למשק, וטוב שהוחלט
באופן מוחלט מה חושבת הממשלה לעשות סדחום הכלכלי, מכלי כמובן, לפגוע
בעמדה של הוועדה וחברי הוועדה יאמרו את דבריהם.

אני מברך את שר האוצר שזמן קצר אחרי
שנפנס לתפקידו ידע יחד עם חבר העוזרים הבכירים לגבש מדיניות הכל-כך
דרושה ונחוצה בתקופה כה קשה למשק.

אני נותן את השות הדיבור לשר האוצר
ואחר-כך נדרן בזה ונמשיך גם בישיבת הבאות.

אדוני השר בבקשה.

י. רבינוביץ:

התוכנית חרשה ואני וחברי מיושנים.
אני רוצה לומר שהכלכל לה שלנו נמצאת
כין שני קפסים, שהשליחתם ופגיעתם קשה לכלכלה המדינה: האינפלציה
המהירה המוצאת את ביטוייה בקצב עליית המחירים; והגרעון במאזן התשלומים
שביטוייו הוא בירידה המחירה ברזרכות מטבע החוץ שלנו וכגידול החוב
שלנו לחוץ-לארץ.

הדברים אינם מרגיעים אותי כשאני
יודע שכל העולם מזועזע מבחינה כלמית. כשאתה עובר את אירופה ואת
אמריקה, אתה חש בקדחת הכלמית גם בארצות אלה. אבל, אנו מטפלים
במשק שלנו, בכלכלה שלנו ומן ההכרח היה לנסות למצוא אמצעים להרבעת
הרתיחה.

אנו עדים לכך שמדד המחירים עלה
ב-1973 עד ל-26.4 בינואר-מאי הגענו כבר ל-21.2 והתחזית השנתית,
כפי שהיא מצטיירת לעינינו, היא עליה בערך של 30 ולמעלה ומזה. והוא
הדין בשאר הממוצע השנתי הגדל ללא הרף. הוא הדין בתוספת היוקר
אשר מודדת את ההתייקרויות. ב-1973, כל השנה, עלתה תוספת היוקר
ב-24.6 נקודות, ב-1974 העליה תחיה בערך 41.5 נקודות כל השנה.

המקורות לאינפלציה, בולנו נכונים
וכולנו תכנסם וכולנו יודעים את התורה, ידועים לנו, לחץ מצטבר על
המקורות המדעכלים של המשק שלנו. לחץ שגדס להתחממות הגדולה של המשק
והתחממות היא הגורמת המרכזית לספירלה של עליית המחירים והשכר
וחגידול בגרעון במאזן התשלומים, הגרעון בתקציב, המחסור כלוח אדם
ואולי גם פגיעתה קשה כפריון ובמוסר העבודה.

הגורמים ידועים, מכיוון שאנו
עומדים במצב קשה, אולי הגורם העיקרי הוא הוצאות הבטחון שלנו,
שאינן להם את ודוגמה ורע בכל העולם. רשתי, ההוצאות המקומיות שלנו
בבטחון השנה יגיעו ל-8 מיליארד ו-300 מיליון.

בשלוש השנים הקרובות נשא השר פרס,
עם סל קניות של 8 מיליארד דולר. אנו נקשנו מהאמריקאים, מניכסון
שהיה כאן, מיליארד וחצי, תכפילו ב-3, זה-41/2, ועוד משהו נאמר,

כמה מיליארדים אנו נצטרך לבסות, ואני אינני מניח שיש כיננו אחד אשר יכול לומר, לאור ההתעצמות של המדינות הערביות, ופרס מדבר על אחד כנגד שלושה בהתעצמות הכסחונית ברכש שמישהו יאמר שלא ניתן להם את הכלים לבחורים שלנו, לאור מה שעשוי להיות, יכול להיות, צפוי להיות בשנים הקרובות.

אנו משקיעים בעליה כל שנה כ-3 מיליארד לירות, ואנו רוצים שהשערים יהיו פתוחים וכל מאמץ שיידרש מאתנו נצטרך לעשותו כדי לקלוט את העליה. אנו משקיעים הוצאות גדולות מאוד בקידום הפוציאלים במדינה. אתן לכם אולי מספר אחד: בתקציב 1972 הוצאנו כסחום ההוצאות הסוציאליות שלנו, כולל בטוח לאומי, 5 מיליארד. השנה אנו מוציאים 11/4 מיליארד. והוא הדין במשיכה השקעות בפרקטיבי ות שאנו רוצים שתהיה למדינה שלנו למשקיעי חוץ.

אם נוסף לזה שקימה אינפלציה בעולם, וכחלקה של האינפלציה שלנו, היא תולדה של האינפלציה המיובאה, כי אנו עומדים אולי באחד המקומות הראשונים מבחינת היבוא - 40% מכלל המקורות שלנו כמשק הם יבוא, וכל תנודות של מחירים למעלה, השלכתן ופגיעתן קשה ברמת המחירים בארץ וכך זה באמת היה.

אינני צריך לומר מה שקרה באיטס אחד כיבוא - כמחירי הדלק. לפני שנה זה עוד עמד על 3.65 לחכית, השנה נשלם כבר 16.5.

ומכאן לעיית מאזן התשלומים שלנו. אנו עומדים בגרעון אדיר מבחינת מאזן התשלומים. הוא מסתכם ועולה השנה כ-3 מיליארד ו-300 מיליון. מצבת החובות שלנו כמשבע חוץ עולה, אנו עומדים כבר ב-5 מיליארד ו-700 מיליון דולאר וגם כאן מובן שהיבוא הכסחוני הרם את הורחח המכרעה בגרעון מאזן התשלומים שלנו, נוסף לבעיות היבוא.

יכולתי לתאר כאן איך רמת הצריכה באופלוסיה שלנו גואה ללא המסק והדבר מוצא את ביטוינו במוצרים כרי-קיי, בני קיי, דק בדלק, רבותי, אנו מביעים ל-500 מיליון דולאר. ועוד 500 מיליון דולר בעקבות עליית המחירים של סך היבוא שלנו. שני אלה גרמו למעשה לגרעון גדול ביותר במטבע חוץ אצלנו.

אינני צריך לתאר כאן איך רמת הצריכה המלומדים בוועדת הכספים שבקיאים ורגילים מה הסכנות הפופיות לנו משני המוקדים החולים האלו, ואמרתי שהם חולים אולי בארצות שונות. אני קורא את הספרות המקצועית, ולפעמים אני מצר בצערם של שרי אוצר למקומות אחרים. אבל כשכילי מספיקות הדאגות שלי והבעיות שלנו. החשש לירידת רזרבות, ואמרתי שנעשה את הכל כדי שכרכש נוכל לתם לבחורים את הכלים, וירידת רזרבות, אם אנו לא נמצא אפשרויות להטן, יכולות לתכלא להוצאות קשות מאוד כמשק.

גם האינפלציה, כשאתה מסתכל ועובר בארץ הזאת, מדבר עם האנשים, ורואה את פגיעתה הקשה בעיקר בשכבות הנחשלות, בכל העולם, גם אצלנו. הרבדים העליונים תמיד יסתדרו. הנפגעים הקשים ביותר תמיד יהיו השכירים והרוכדים החתחונים.

אנו מכירים סופצום של החששות קלה, אנו עדיין וחוששים לפגיעה בחסכון, אבל עיקר פגיעתה של האינפלציה היא כמאזן התשלומים. כדאי מאד לייקא בתנאים אינפלציוניים, אכל הכדאיות של היצוא מצטמצמת והולכה.

מובן, כפי שתארתי את ההתרחשויות בשני התחומים העיקריים האלו, נחבקשה מדיניות נמרצת כדי לנסות להגיע להכראה כלשהי. לנסות לצנן את המשק הרווח על מנת לרסן את הלחצים האינפלציוניים. דבר זה יפעל לשיפור המגמות כמאזן התשלומים, והצעדים

שנקטבו בהם, ועפ"שיו אני עובר לפרטם, אני מקווה שיביאו לרגיעה ויביאו להשגת היעדים שהצבנו לעצמנו בגיבוש התוכנית הכוללת המקיפה, ובענינו לתכיעות מכל צד, מימין ומשמאל, וזאת צריכה להיות תוכנית נועזת. אני מניח שצד נשמע דברים על התוכנית הנועזת.

הכורך הקשכתי לירעתוהראשונה מפי חכרי וידידי שמחה ארליך, לתוכנית הנועזת שהוא חכע אותה מהממשלה.

ראשית כל, צ'ריטי.

גזרנו גזרות קשות כדי לשמש דוגמה ומופת למשק הציבורי כולו, וקיצוצים וריסונים בתקציב שלנו. אתם יודעים שהתקציב שלנו מניע ל-6 מיליארד, כשבתוך התקציב כולו רזרבה של 1.2 מיליארד. בעקבות העליה הגדולה במחירים והמצב הכסחוני שנפתחה בצפון, אנו מניחים שמעבר ל-1.2 מיליארד יכולה, נצטרך עוד 2.5 מיליארד לירות! אם אנו נוריד את העודפים של 1973, אנו מניחים שלו לא היינו עושים דבר, ועם החתיקרויות ועם החוצאות האחרות שעלו, היינו בוודאי זקוקים ל-1.8 מיליארד לירות ונמפם לתקציב.

אמרנו שנעשה מאמץ ובגזר על עצמנו מלהביש תקציב נוסף. והדבר מחייב קיצוצים, לפעמים דרסטיים, כסעיפי התקציב התימם. ערכנו רשימה של גזרות וקיצוצים בתקציב של המדינה כרגיל הוא 300 מיליון לירות. 15% לקניית סחורות ושרותים וחלומי העברה. נרצה להוריד ביצוע עבודות בניה שונות לעוד שנה, כערך כ-1/2 מיליארד לירות, בסקטור הכסחוני בעיקר. גספוג התיקרות של משרדים ובנינים בתמכים כ-200 מיליון. נדחה התחייבויות כ-1/4 מיליארד. נקצץ את התקציב הפיתוח כ-200 מיליון, ונכטל את הרזרבה המוקפאת של 400 מיליון - ביחד מיליארד 850 מיליון לירות.

אנו גוזרים על עצמנו גזרות קשות ביותר ואני מקווה שיעמוד בנו הכוח וזה יסוד לראש פניה לכל המפנה בתחום המשק.

אני עובר לענף הבניה. אין זה סוד לכם ולנו שענף הבניה הוא הענף המוכיל במשק. זו הכספית הרועמת שהשלכותיה ופגיעותיה כיתר התחומים של תפעילויות הכלכליות שלנו, הם משמעותיות. לפי הערכתנו יגיע סך כל הביקוש, מזמר, מה שמתכוונים לבנות כ-1974, סך הכל יגיע ל-13 מיליארד לירות. כשהמשק וכושרו לכצע הוא בגדר של 11 מיליארד בלבד. ואנו חייבים לבזור על צמצום עבודות כענף הבניה כמחצית של 2 מיליארד לירות, או מיליון וחצי מטר מרוכע. סכמנו שנאסור החילת הבניה למשך ששה חודשים של מכני ציכור, למעט בניה כסחונית, ומכני העשיה. כל מכני הציכור, חצי שנה, לא יתחילו בנות.

אנו נאסור התחלת בניה של דירות מעל 110 מטר מרוכע ושל בתים בודדים, לשנה אחת בלבד, כדי לצנן את הצריכה. רכונת, אנו בונים בתחום הסוציאלי, דירות שאנו צריכים לספק למשכנות עובדי, לעולים חדשים, יש 10 אלפים משפחות של עולים חדשים המתגוררות בכל מיני מקומות ארציים. אנו חייבים לעשות את הצעד הדרסטי כדי לפתור את הבעיות הכבדות שלנו בתחומים הסוציאליים העיקריים והחיוניים. סתחום זה גם הארכת משך הכצוע של חצי מיליארד לירות של עבודות עפר כסחוניות, לשנת התקציב הבאה, וקיצוץ של 400 מיליון לירות כערך, של עבודות תכנון בתקציב הפיתוח. נשתדל להפנות אמצעי הכנקים והקבלנים למימון בניה ציבורית למגורים בלבד.

בתחום האשראי המכוון, הפערות סערו והתבררם ברורים. פעמדות שכחן הסתפרו הצדדים השונים, גם הן גלויות וידועות, והחלטנו להעלות את האשראי המכוון, את חרליבית על הלוואות פיתוח כפעשיה, בחקלאות, כתיירות, ב-11/2 אחוז, על אותן הלוואות ששעור הרבית שלהן הוא 6/2 אחוז, וב-2 אחוזים על יתר הלוואות. כמידה שיזדקקו להלוואות פיתוח, אנו נכקש פדיון המוקדם של הלוואות מעסיקים עד גובה של מחצית הלוואת הפיתוח שהיזם ירצה בו.

אנו גובים ממס החכנסה 8 מיליארד ו-800 מיליון לירות. וישנם פיגורים רציניים ביותר, כספים של המדינה שמתגבלים אצל רכבה אנשים, ושחם כספי המדינה, ואנו נעמיק את הגביה של מס החכנסה מהכרות, מעצמאים ואולי גם משכירים, אבל בעיקר מהכרות ומעצמאים. אך הם כספים שמגיעים לאוצר ואנו נטיל רכיב פיגורים של 15% אשר לא תוכר כהוצאה לצרכי מס. נבדוק גם את האפשרות של הצמדת הפיגורים לאינדקס, כדי שלא יהיה פיתוח להחזיק את כספי האוצר על ידי הכרות ואנשים פרטיים, ואנו נגדיל את המקדמות לעצמאים. כל זה, רבותי, יביא לנו, לפי הערכת המומחים שלנו, מיליארד וחצי לירות נוספים.

היארתך את ההוצאות האדירות ברכש.

אדירות, לפי כל המושגים המקובלים. אמרתי שאין להן אף ורע בשום מקום בעולם, כי אנו עם מיוחד ומצבנו מיוחד. החלטנו על מס רכש על הרכוש במדינה - באופן חד פעמי, בגובה של 5% על אותם הנכסים שעליהם מוטל מס רכוש, וזה פרט לצידוד מלאי. אני אומר דבר זה כהוצאה מכירוריים עם אנשי המשק, עם כולם. ייתכן מאד שהיינו צריכים לבזור גם על המלאי והצידוד לאור חומרת המצב בתחום הרכש שלנו, אבל אמרנו - בלי צידוד ומלאי. המס הוא קשה לגביה והוא ייבכה כמשך 3 שנים, ותינתן לשלם את מס הרכש הזה כמלוות ממשלתיים שזמן פרעונן קרוב.

אינני צריך לומר שאנו מתקנים את

חוק מס השבח. יוטל מלוות מלחמה גם על מס השבח.

אופיך עוד מילה אחת, הכרלים.

חברי מסביב לשולחן, אם הייתם התעשרות בשנים האחרונות, התעשרות שאין ככלל להעלותה על הדעת, הלא בנעה מעסקי קרקעות במדינה. צר לי שנהנו, ולכי איננו דווי שיהודים נהנים, אבל שהמדינה עמדה מנגד, על זה ליכי דווי.

החלטנו על היטל רכש מיוחד על היכוא

שלנו. עד עכשיו קיים היטל בשעור של 25%. אנו מטילים היטל רכש של עוד 10% על היכוא. יחד עם זאת נקדים ביצוע שלכ נוסף של חשיפה על ידי הורדת שיעורי מכס, ומובן שאנו ניטיב את היצוא שלנו שמצבו הולך ונעשה גרוע יותר בגלל החתייקרויות השונות ועליה השכר.

גם אם מצב היצוא שלנו, כאשר אתה

מסתכל במספרים של 5 החודשים האחרונים, הוא טוב, אבל הוא לא מספיק ואפנה חש בכך מה עשוי לקרות בעקבות התדרדרות המחירים והשכר בארץ בעתיד. בתחום היצוא הגענו להישגים עצומים. מי העלה על הדעת שנגיע השנה ל-31/2 מיליארד דולר יצוא בסחורות ובשירותים שלנו.

בהקצית שלנו קיים סעיף שהכנסת אישרה

אותו של מלוות מלחמה מרצון, בסכום של 1/2 מיליארד לירות. לאחר בדיקת חכררים הגענו למסקנה שבמצב הקיים העכשווי, אין להניח ממש את הגלגלים הכבדים של מלוות מלחמה מרצון, ולאור הצרכים הכסחוניים שלנו, אנו ממירים אותו למלוות מלחמה של חובה.

אני מגיע עכשיו לפנק האחרון,

לידידי וחברי בהסתדרות. כל אלה הם דברים שאנו יכולים לעשותם כפוקף חוקים וההוראות והצווים הנתונים בידינו. עכשיו אנו חופקים על ליבנותיהם של חברינו בנעדרה המרכזת של ההסתדרות, שהם יצטרפו למאפי הכולל שבמכניה הזאת, ושהם יקחו את ממציה תוספת היוקר שעומדת להשתלם ביולי, כ-20%, זה בערך 200 לירות על 1,000 לירות. שידחו את זה 9 חודשים, עד אפריל, ויעבירו אותם לאוצר המדינה או לנגיד, לכנק ישראל. לא לשימוש, לספיגה, בכדי לנסות לאגן עוד תחום בתוך המשק שלא ילחץ על השירותים והסחורות. ואחרי 9 חודשים, כ-1 באפריל הכל חוזר לקדמותו. ואנו צריכים לקחת כמשכונ שבינואר צפויה עוד תוספת יוקר של 30 נקודות.

עם זאת, אם נלית לקבל תשובה חיובית של ההסתדרות, ואני מקווה, בטוח, שההסתדרות תתן ידה למאמץ הכולל הזה. ההסתדרות נוכח ידה גם בכל החומים שאמרתי אותם, חברים. במלווה חובה, וכמס דכוש, הקיבוצים והמושבים והפרטים, הם נוהגים בכל התוכנית הזאת, לפי חלקם, את כוחותיהם ומאמצם. אבל ישנם דברים מיוחדים, גם על החלק האזרחי, ואני תובע את הענין הזה גם מההסתדרות, ואני מקווה שנמצא דרך שיצנו להביע את הממשלה, ואז נתבע גם מחמססיקים שהם מצידם יוסיפו עוד 5%, נוסף ל-20% שחלים על יחם בתוספת היוקר מיולי, יוסיפו בענף 5% לספיגה באוצר ובכנוק שאל.

רבותי, זו התוכנית כולה על חלקיה, על העול הצודק, לדעתי, שאנו מטילים על חוגי הצעבור כולם. אנו מהכוננים בתוכנית זאת להגיע לספיגה של 21/4 מיליארד או 21/2 מיליארד מחוץ לדברים היסודיים שהמדינה רשה מממשלה עושה בתקציביה היא, אנו נקרא לכל המוסדות הציבוריים הנתמכים בעיקר על ידי הממשלה, שילכו בעקבות הממשלה בריסון תקציביהם, שלא יהיה מצב של שפע, של גאות, של רווחה, של צריכה בכל המוסדות הנתמכים על ידי הממשלה. אם זה אוביכרסיטאות ואם זה עיריות ואם זה גופים נתמכים אחרים, ורק אנו נחזק את החגורה בצורה חמורה ביותר.

ואם יעמדו בנו הכוחות לכצע את התוכנית הזו, אנני מקווה שפרטים יהיה מביטח לעמיד. תודה. גולן

חיו"ה י. קרגמן:
קרגמן, שובל, קורפו.
רשומ הדיכור לכך-מאיר, אחריו גולן.
רשומי, יש נרשמים, נרשמו כינתיים
בן-מאיר, גולן, מלמד, אמוראי,

י. בן-מאיר:
וגם לסעיפים של הדכר.
התכנית היא גדולה וארוכה, ואנסה להצטמצם בכמה הערות מקוצרות

ראשיה, ברצוני לומר שאני חושב שכולנו מכירים בכך שמצב מחייב מדיניות חדשה. צדק שר האוצר בכך שהרבה חברים כאן, ואני נמנה עליהם, בדיון על התקציב בכנסת ובדיונים האחרונים בחרקים פסקליים וגם בדיון על התקציב בקריאה שניה, פנינו לממשלה, ובמיוחד לשר האוצר, להפעיל מדיניות חדשה נועזה.

אני גם חושב שלא נהיה כנים אמנם נגיד, שהיה ברור לנו וברור לי גם היום, שהמדיניות החדשה הזאת בעיקרה צריכה להיות הטלה מעמסה כבדה נוספת על האוכלוסיה שאמנם כמילא היא נושאת כמעמסה כבדה, אבל אין דרך, ואני לא חושב שמישהו מכיר דרך, איך אפשר לנסות לצנן את האינפלציה לעמוד בהוצאות, ולחקטין את הגרעון במאזן המסחרי, שהשר אמר נכון, שזה אולי הנגע הגדול ביותר של האינפלציה, מכיל לספוג כספים שפירושם פגיעה כרמח החיים ופירושה הטלה מעמסה כבדה על האוכלוסיה כולה.

בזה בולנו מאוחדים, ולכן באופן מקבוצ הגישה היא חיובית לצורך כמדיניות חדשה נועזה שיש בה הטלת מעמסה כבדה על האוכלוסיה.

לפני שאני נכנס לעיקרם של הדברים ברצוני להעיר הערה אחת, שהיא כאמת לא פוליטית, אבל היא לגופה של הענין. יכולתה של הממשלה להטיל מעמסה כזאת על הציבור, ואני חושב שצריך להטילה, ואני אומר זאת גם בכנסת, אבל כמצב שאנו נמצאים היום במדינה, יכולתה של ממשלה להטיל מעמסה כזאת על הציבור ולעמוד בזה

לא להיכבד, ואגיע לזה עוד מעט, שאני רואה את עצמי נכבד, לא להכניע
ללחצים מימין ומשמאל, זה תלוי בהרכבה של הממשלה, זה תלוי באמון
שיש לממשלה, אדוני השר. ואולי עכשיו, אני אומר זאת לא מבחינה
פוליטית וזה נכון, שלו היחה עכשיו ממשלה רחבה מאוד בכנסת, אין
לי ספק שכל השולחן הזה, פחות או יותר היינו שותפים לזה. הדבר היה
כא לידי ביטוי על ידי הערות של אלה ושלנו.

אני אומר שאם כל השולחן היה מאוחד
כזה וכל הכנסת הייתה מאוחדת כזה, אני חושב שהיה הרכה יותר קל לממשלה
לבצע את המדיניות הזאת, להטיל את המעמס על הציבור ולעמוד כזה ולעמוד
מול הלחצים שיבואו מכל הצדדים.

וכיום, הממשלה כמות שהיא, על חודו
של קול בכנסת, וזה משפיע גם על אמון הציבור, יש לי ספק גדול אם
הממשלה הוכל לעמוד בהכנייה זאת ואם התוצאה תהיה, כפי שאנו מכירים
אוהה במקרים עברו, בממשלות יותר חזקה מזו שנכנעו לכל מיני לחצים
ומה שישאר לא יענה על הכעיה.

אני חושב שכבר היום שמענו ברדיו
ומקריאה בעתונות, שכבר אנו יודעים, אני חושב מנטייה של הממשלה להכניע
להסדרות כשני מקרים שהם מבאיבים, אבל הם חלק מכל החכילה, בפי
שאמרת, ואני אחי את אליהם. גם בנשא מחציה תוספת היוקר וגם בנשא
הגדלת מלווה המלחמה, שאם נוסיף את שני הסעיפים הללו כל התכנית
מאכדת את כוחה.

לגבי תוספת היוקר, זו נקודה חשובה.
מדובר ב-600 מיליון לירות מקרב ספיגה של 21/2, רבע מהסכום, ויש לזה
גם השלכה על האמון של כל העניין.

ברצוני להעיר כמה הערות לגבי גוף
התכנית. יש מספר בעיות. בעיה אחת חשובה שהיוצר כתוצאה מהתכנית
הזאת, היא שהפער בין השער הרשמי של הלירה ובין השער האפקטיבי של
הלירה יהיה גדול מדי מכדי שנוכל לעמוד בו. ואני רוצה להסביר את
השאלה הזאת, השער האפקטיבי של הלירה ליבוא יהיה 5.67 עם ההיטל לבד.
זה פער בין 4.2 ל-5.67, אדוני השר, זה פער גדול מדי. והתוצאה של
הפער הזה הוא כריחה מטבע חוץ מהמדינה, כריחה מקבל דנטרה שמוצאים
דרבם מתחת כדי להרויח את הכספים בחוץ לארץ, הגברת שוק השחור,
יש כאן פגיעה גדולה בתלירות, וישנה מגמה לעודד את התלירות, התייר
מקבל 4.2 בשכיל הכסף שלו, בעוד שכל המחירים מבוססים על 5.67, אם
לא יותר. אני חושב שלא תוכלו לעמוד כזה, וחושבני שמה שאם יוצרים
כזה שלא בהכנית הנועזת, לא העזתם גם לפגוע כפרה הקדושה ששמה שער
הלירה, ושינוי שער הלירה, אם יוצרים מצב, שכשיבוא הפיתוח הכא
שיבוא, וחוא יבוא כאחד הימים, הוא יהיה כה גדול בהיקפו שיטלטל את
המשק ויזעזע אותו בצורה שלא נוכל לעמוד בה.

אני מציע לכם להתחשב עוד פעם
בענין הזה, אני חושב שצריך לעשות משהו גם בנושא שער המטבע, או לי
פחות בהיקפו בשלב זה, אבל שהפער לא יהיה כל כך גדול ויפגע בנו
דווקא בחחום כה חשוב, החום מטבע חוץ. היום יש לנו ענין למשוך
מטבע חוץ ולא להעביר מטבע חוץ לשוק השחור.

אני מכיר תופעה שלא הייתי ער לה
עד לזמן זה, במשך כל השנים תיירים שכאים הנה ומחליפים 500 או
1,000 דולר, לא הלכו לשוק השחור, אלא עשו זאת כלוד. היום כשבא
התייר ואחה אומר לו - כוא לכנק, הוא אומר - נלך לשוק השחור, שם
אפשר לקבל 1.5.25 אם בכסף קטן, קל ותומר לגבי כסף גדול.

דדוני השר, לגבי מס הרבוב, שתי
התערות שהיו לי, אם אני מכין נכון, אני חושב שהן כאו על פתרון.
רציתי להציע לגבי מס רבוב שלא יחול על ציוד ומלאי ולא יחול על
דירות יחיד. אלה הם שני דברים המופיעים פה והם מוצדקים, אני
מחזק את ידיכם לזה, אחרת הייתי מתנגד. בצורה הזאת אנני מחייב

אח הדבר, עם כל הקשיים הכרוכים בזה, זה מוצדק בצורה כזאת.

אני רוצה לאול לגבי חוספת היוקר.
אני מחייב את הצעד הזה, אבל יש לי שאלה. אם מדובר, אדוני השר, בתוספת היוקר שמחצית ממנה לא יגיע לעובדים, אז מדוע להפקיד זאת בכנק ישראל, ומדוע לא לנקוט בצעד שלועתי הוא יותר חשוב ויותר טוב - עיקור אותה מחצית עד ה-1 לאפריל. יש בכך יתרון כפול: היתרון של הספיגה, הוא לא הגיע לשוק.

לפי ההצעה שלך המעסיקים יצטרכו לשלם את הכל וחלק ילך לבנק. אני מציע שהמעסיקים לא ישלמו, אלא ישלמו מחצית. לדעתי, הדבר שימנע את הפגיעה ביצוא, דבר שימנע את הפגיעה בהוצאות הייצור. אני חושב שיש עגין לא להעלות את הוצאות הייצור, כי אם נפגע בהוצאות הייצור, זה פוגע בכדאיות היצוא, ובמקום כלשהו זה פוגע במחירים.

אני חייבתי את עיסוקת החכילה. אם הממשלה יכולה לעשות, נפדי שעשתה כשעתה, לא לגבות מסים וכתוצאה מזה לא להכיא שטר, זה יותר טוב מאשר לתת שכר ולגבות אותו כמסים. כי כאן אתה פוגע כפול. אם אפשר להציע למצב בו לא נגדיל את הוצאות הייצור, אני מכין שכאים עובדים ואומרים - אנו צריכים לקבל יותר. אבל מה אתם מרוויחים מזה שהעובד לא יקבל ובנק ישראל יקבל. מדוע? מדוע שהמעסיק ישלם? הוצאות הייצור אינן קטנות בארץ. כל המחקרים של בנק ישראל מראים, וקראתי אתמול את הדו"ח החדש, שכדאיות היצוא הולכת ונפגעת בצורה רצינית, מה עוד שמחירי היבוא הם יותר גדולים.

כאן, אדוני השר, יש לנו האפשרות להימנע לפחות ב-6 חודשים, מהגדלה נוספת בהיקף של 10%, או אולי 5% של הוצאות הייצור, כאשר ממילא זה לא פגיעה בעובדים אלא להקל זאת. לכן אני מציע ללכת בכיוון זה.

אותה שאלה נוגעת לגבי מס המעסיקים.
אתה יודע, אדוני השר, שהנושא הזה היה מאוד פרובלמטי כשעתה, ושך האוצר ספיר, טען מספר פעמים - אני בעד מס רכוש וכולי, מס המעסיקים לפי שכר, אינו יעיל לדעתי. פשוט מאוד אינו יעיל. אנו מכורים את כל הבעיות וגם היו"ר, אתה יודע שדנו בזה לא פעם עם השר הקודם. יש מפעלים שכנויים וק על שכר עבודה, זה פוגע בהם כאדפן נוראי. אז אני אומר, מס רכוש פוגע בהם באלו. מלווה מלחמה, מס שכר - אני מתייב אותו מאוד כי הוא מוצדק. מס מעסיקים הוא מס שלא יוצא שכר כהפסדו. ההפסד של העניין איננו שווה את הכסף שהוא מכניס מבחינת עוד חוספת על הגדלת הייצור, ויוצא שכרו בהפסדו כפול.

לכעיה הכניה - אני מחייב את העניין של הכניה. ואם תרשה לי משפט אחד, שה השיכון היה נוכח כאשר דיברתי על משרד השיכון לדיון בקריאה שניה, והדגשתי זאת שאני כשנח שמך הכל התוצאות המיועדות לשיכון - המשק אינו יכול ממילא לכנות את זה. אז מה הטעם בנמא הזה. ולכן אני מחייב את העניין. ואני כאן מעיר ומזדהיר - הקפאות כניה יש להן הסטוריה ארוכה אצלנו במשק ובמדינה. ואנו יודעים איך שתוך חודש-חודשיים מקימים ועדוץ והעסק מחיל להפכזכז. אם יחיה לזה קיום - רק בתנאי של "הכל או לא כלום". אין ועדות אין יוצאגם. חוץ מבניה למגורים, חוץ מבניה בטחונות, בניה מקלטים ומכני העשמה. אני מציע שחוץ מזה - אין. לא בתי ספר, לא בתי חולים, לא בתי כנסת. אם על כולם - גם על זה. מ כחלט אני מקבל את זה. לא על החינוך הגבוה שהוא העברין הגדול ביותר כפתום זה.

אסיים כהערה אחרונה - לגבי הצד על בניה פרטית. כאן אני מציע לשקול זאת היטב. א) אמנם המצב הנא מצב חירום, אבל יש כאן צעד לא רגיל. איסור על בניה פרטית שאדם כונה מכספו, אפשר להטיל עליו כמה מסים שרוצים, אבל איסור טוטאל שכרו, אינני זוכר מת עשינו דבר כזה. ב) כדי להימנע מכל מיני עקיפות, עם כלוקים שיש בזה, השקלו את ההגבלה, אם לא כדאי להגדילה. יעקפו זאת, שתי דירות וכו'. ואם אפשר לעקוף זאת - מה הטעם?

לבני מס הכנסה, כרצוני לשאול, אם
כאמת נידון על ידי העמקת הגביה, ידידי הטוב נזידרפר, להגיע למיליאבד
וחצי, אז אני שואל, יש לי ספק אם באמת אפשר להגיע לסכום כל כך גדול.
אם אפשר להגיע על ידי העמקת הגביה לסכום כה גדול, אז למה עד היום
הזה לא עשיתם זאת.

י. גולן:

בממשלה הזאת, נדמה לי, היה זה
המועד המוקדם ביותר וזאת אשרי ביותר
שיכלה לעשות זאת, מפני שהיא רק הוקמה.

כמוכן מבחינה כלכלית אובייקטיבית
צדק ארליך, ככל שהיננו מחסרים - האמצעים על מנת שהיד אפקטיבי
יהיו דרסטיים. אבל אני רוצה להגיד כאופן כללי. אני חושב שהממשלה
הלכה בדרך נכונה על ידי זה שהיא תקטה באמצעים של רכישת
אחד וחד אשר עלול היה לזעזע את המשק, אלא ניסתה אמצעים רכים של רכישת
כצורה לא כל כך חד. וזוהי הדרך שצריך ללכת בה.

אני בני בטוח של האמצעים האלה יתקיימו,
מפני שהעומק של האינפלציה וההיקף של הגרעון כמאזן התשלומים הוא
מדהים ממש, אבל איננו יכולים שלא להחשב בהגובות הציבוריות והתכבדות
בציבור, ועל כן, אמצעים רכים ושלוכים - זוהי הדרך אשר אנו ננקוט בה.
יכול מאד להיות שבמשך הזמן האמצעים לא יספיקו ונצטרך במשך הזמן
לנקוט באמצעים נוספים.

אחד האמצעים הקשים הוא קיצוץ בתקציב.
אני חושב שהממשלה עשתה פה צעד נכון מאד, משום שמכל צד אמרו - קודם
כל איפה הממשלה. אחם דורשים מהאזרחים - תפחילו בעצמכם. אבל אנד
יועצים שקיצוץ בתקציב הממשלה, זו פגיעה גם בשרותים הציבוריים, זה פוגע
גם באזרח, וזאת אנו צריכים לדעת. זה יהיה מבחן גדול אם זה יבוצע
צריך לבצע זאת, אבל זה יהיה מבחן גדול. מדוע אני מעיר תעבה זאת?
כי שמעתי ששרים רבים כבר מערערים על קיצוץ בתקציבים. אני חושב
שהממשלה לא תוכל להיכנס למשא ומתן עם שרים שונים, אלא הצטרך לעשות
זאת בתוקף החלטה חד משמעית.

אשר לכניה - המדיניות היא בדרך הנכונה
וברצוני להעיר, שנקודת הכובד אולי איננה כל כך כהחחלות, אלא כמב
כויסות גם אותה הכניה שאושרם. אם למישהו אושר תקציב של מיליאבד.
אם הוא מוציא את ההזמנה ככת אחת כולה, אמנם הוא מוציא בסך, מוציא
הזמנות, אבל תפוקה אין. התוצאה היא העלאת המחירים ורדודים לבת
גדולים לקבלנים. גם את ההזמנות של משרד הסחון צריך להשתדל לכמל
אמרו זאת הכלכלנים בזמן הכנת התקציב. ואני חושב שהם צדקו. דרוש
לנו ועדות ויסות אדפטיביות בעלות סמכות אשר יכצעו את תחילת חלטה
למעשה. למי שיש תקציב של מיליאבד - יוציא קודם כל 250 מיליון,
יראה אם יש עובדים, אם יש מספיק מלט, אם יש מספיק ברזל לביצוע המפואים.
יש היום קבלנים אשר יכולים לבצע חמש הזמנות ומקבלים על עצמם חמש אשרה
או עשרים. הם מבטאים זאת במקום חוך שנה, שלוש שנים. כינתיים שכך
העבודה עולה והרווחים עולים. זאת התוצאה. חוקה אין מזאת, וככן,
בעיה הויסות זו נקודה חשובה.

ענין האשראי המכורן, אני מסכים.

אני חושב שצריך ללכת בדרך של העלאת הריבית, יתכן וזוהי אפילו העלאת
מתונה מדי, אבל לא בדרך של הצמדה, כי ההצמדה מפגע בהשקעות. אפילו
אמר נכון מישהו שכל משקיע, מוכן לשלם יותר ריבית קבועה, כשהוא
יודע מה עומד לפניו. אינו מוכן להשקיע בחנאי ההצמדה כי הוא יודע
מה צפוי לו.

עכשיו ביחס להעמקת הגביה. אני מציע

לכולם לא להעמיד צבד מול צבור. אינני מכין את מזכיר ההסתדרות
הוא מציג ציבור שכרדים. לא לאמר - אלה משלמי אמת ואלה מעלימי מס.
אני חושב שכדרך כלל לנו מוסר תשלומים לא נמוך, לא מהנמוכים בעולם.
יש ככל העולם מעלימי מס, וגם אצלנו. אבל הם ככל הציבורים, גם
בציבור העצמאיים וגם בציבור השכירים. כמוק שיש ניכוי במקור מהמשכורת

הרשמית, אבל אנו יודעים ששכורת הרשמית איננה מכטאח את כל המשכורות.
אין היום מנהל חשבונות אחד כמעט שעובד מזה אחת, הוא עובד מזה אחת
וממנה משלם מס אמה, לגבי משרה שניה איננו משלם מס אמה, והשאלה היא
אם מינהל ההכנסות יגיע גם לאלה. וככך, כל הציבורים, ואל נעמיד ציבור
מול ציבור.

לענין מס רכש אין לי מה להעיר לאחר

שדירת יחיד הוצאה.

עכשיו אני רוצה להגיע את הדבר
העיקרי: אדוני שר האוצר, ככל התכנית הזאת אשר האלמנט החשוב והוא
האלמנט של ניסוי.

... אפשר להאבק בה בצורה יעילה דק

על ידי הטלת מסים. אנו נמצאים במצב קשה ביותר, ומכיוון שנמעט בלתי
אפשרי להגדיל את מס התכנסה, חכל וחכל מאוד שאין לנד מס ערך מוסף
מכיוון שאין לנו מס, את המכשיר, לא רק ענין שלקבל הכנסה נוספת,
המבטור לתכונת המשק בעיקר במקופת האינפלציה, וזוהי שיטה חדשה.
לו היה לנו מס ערך מוסף היינו מבדילים ב-3%-2%. אבל אני שואל,
מדוע לא שקלתם, בעיקר לאור המצב שידעתם שההסתדרות לא תסכים לעיקר
תוספת הניקר. מדוע לא שקלתם מס קניה על כסים יותר רחב, אפילו
ב-5%.

כד בכד עם זאת, לא חלטייל הגמל של

10% אלא של 5%, כי היטל של 10% מעוות, וכזה צדק מאוד חבר-הכנסת
בן-מאיר, מעוות מאוד את חוק בעיה השערים. כך היינו יכולים לקר
את היכוא רק ב-5%, בצורה מתונה, והיתר על ידי מס קניה של 5%, לא
רק על אותם אובייקטים, על כסים יותר רחב, זה לא היה בודד כל כך.

אדוני שר האוצר, אני מבין את מזכיר

ההסתדרות שתבע את אשר תבע, אבל שר האוצר אינו יכול להתחייב כלפי
אף אחד שהוא לא יעלה מסים. גם כשהוא רוצה שמדיניות שכר מסוימת
תכונע. אינו יכול לקשור את ידיו שהוא לא יעלה את המסים, משום שזה
המכשיר העיקרי והחשוב ביותר והמרכזי לתכונת המשק. והראיה, לאחר
שרק החחיכה, שכוע לאחר מכן, אינך יכול לעמוד בזה.

בענין תוספת הניקר. חבר-הכנסת

בן-מאיר, זה אינה שאלה של להכניע. הממשלה איננה נכנעת הממשלה
יכולה לפנות, ההסתדרות דשאת פה להסכים או לא להסכים. זה ענינת
של ההסתדרות. והממשלה פנתה. אני חושב כמון, שאם ההסתדרות תבין
זאת היא תעשה שירות טוב, ולהיפך היא תעשה שירות דוב. אני מציע
לשר האוצר לפנות להסתדרות ולבקשם לשקול, אם אינה רוצה להעביר זאת
לאוצר, שהעובדים יקבלו חלק מתוספת הניקר בניירות. שישאר אצל העובד
אכל כחפכו.

אני מסכים עם חברי בן-מאיר, אני
רוצה לומר שהצעד עצמו הוא חיובי.
א. מלמד:

הפעולה בקשת רחבה היא הדרך היחידה לפעול נגד האינפלציה. כל דרך
אחרת אין לה ערך. אבל צריך לדעת שזה רק צעד לצינון, אבל זה עדיין
לא מדיניות. אחר כך צריכה להיות מדיניות שהפעל ישירות על מאון
התשלומים, האנו יודעים בפני שאמר בן-מאיר, שזה צעד, דגל אחת נשארה
כאזיר. עשיית את הכיתה, עכשיו צריך לבוא הנחה. אחרי שעשית את
הפיחות האפקטיבי לא יהיה מנוס מלהמשיך בזה, זה כבר ילחץ עליך.
אבל הדבר צריך להיות מלווה בצעדים אחרים.

פה צריך לזכור כמה דברים. חלק גדול
מכך שהמצב הוחמר נובע מכך שאתם עושים זאת מאוחר מדי. מכך צריך
ללמוד לקח, שיום אחד לפני זה זה תמיד יותר טוב, פחות מכאיב, מאשר
יום אחרי זה.

דבר נוסף, ממה שאנו פוחדים וזהו הכיצוע. חכמיות יפות כבר היו, גם בכנייה, אין כל חדש תחת השמש. הבעיה היא הכיצוע. אם אתם תכצעו ותצורו רציניות ולא תרחעו, זה יצליח וזה יהיה חשוב מאוד וזו תהיה אכן הפינה והיתד למדיניות כלכלית נוספת, לרפורמה במיסוי וכל הדברים האחרים שצריך לעשות.

זה שעד היום אין את המכשיר של מס ערך-מוסף, אתה מרגיש באיזו מידה אתה מוגבל פה. אחר כך עוד קצת את עצמך על ידי התחייבויות, והמצב הנהוג זה המקסימום שיכולה לעשות. אבל מן הדין החשכל הוא: לא לכול ידיים וליצור את המכשירים הפיסקליים הנכונים כדי שאפשר יהיה באמצעותם לנהל מדיניות נכונה בעתיד.

מדברים יותר מדי על הצהרות, וחלק גדול מההצהרות הביא לבעיות. עכשיו, מזכ"ל ההסתדרות החדש הוא חבר טוב שלך, שלא יתחבר עם המזכ"ל הקודם. הוא לפחות היה נואם טוב, אז היה לשמוע משהו, אבל לשמוע הצהרות כנאום לא כל כך טוב, זה רק מקלקל את הדברים. אם מזכ"ל ההסתדרות מצהיר שצריך... אם הוא ישמור על העניין של תוספת היוקר ולא יטריד אתכם בנושא הזה, אז לפחות הוא ישדל לשפוע את הפועלים שזה לטובתם לא לקחת את תוספת היוקר, שזה בסופו של דבר ישפיע לרעה על ההכנסה הפלואייה שלהם עצמם. אז מוטב שיעסוק בזה.

בנוגע למספר הערות, מס מעסיקים, לדעתי זו שגיאה, אבל כבר עשינו זאת. אבל לפחות אני מקווה שלא תיכנעו בעניין תוספת היוקר. אבל אם תהיה כניעה כלשהי, זה צריך לפחות להיות במקביל עם מס המעסיקים. אם עשיתם זאת כך מבחינה טקטית, אני מכין. תצטרכו להוציא את האש. אבל אני רוצה לקוות שבעניין תוספת תצליחו, וצריך כבר להכין אמצעים אלטרנטיביים במידה ולא תצליחו.

עניין תמריצי הייצוא. אני מכין פה שהפחות הוא בתשכון השוטף. יש כאן שני צדדים: ייקחו היבוא והגדלת תמריצי הייצוא, זה ממילא 10%. מבחינה זו זה נכון וסימפטי. אבל בעניין הייצוא יש לנו עוד אינטרס אחד - בכל זאת בשלפוד מאזן התשלומים - ותיצוא עומד היום בפני קשיים. אז אל תתחשבו שזה כדיוק 10%, התמריץ, לדעתי, צריך להיות יותר מ-10%. אין זה רע. אחרת תרד רוויות הייצוא ובסופו של דבר זה יחבל לטווח ארוך.

אני מציע לכם עוד פעם לא לשלם יותר מדי מס על הייצוא.

בעניין של דירות וההגבלה ל-110 מטרים. עזבו את זה, כי פה יש קומבינציות. קראתי את מה שאמר קבלן הל אנכי שתכנון וקבל אחוזים כדי לבנות דירות גדולות, עכשיו יצטרך לצמצם, וגם מבחינת התכנון וכן הלאה, עזבו את זה. לעומת זה תעמדו על כך שמשרדים שלא תחננו להם לבנות, שלא יהפכו דירות משרדים למגורים, יש לאסור בתכלית האיסור על כל משרד ממשלתי לקחת דירה בשכירות. זה יותר חשוב שתעשו מאשר להחליטם חלטה שלא תחבצענה. מי שצריך דירה של 130 מ"ר, לא יקח 110 מ"ר או 150. אז הוא יעשה שתי דירות. אני מציע שלא תגעו בזה.

ובכן, באופן כללי, אני חושב שטוב שעשיתם זאת, אל תיכנעו, חזק את עצמך ויהיו לך פחות צרות ולנו בעתיד הקרוב.

ע. אמרתי: יתרונה של התכנית בכך שהיא פועלת בגזרה רחבה, ויש בה שני דברים:

- (א) הימנעות מתקציב נוסף שהיה מתבקש לביצוע ההתיקרויות והפגינה.
- (ב) הפגינה במו. ואני רוצה לציין שבשני המקרים, אני מאז שאני זוכר, איבני זוכר עמידה בזאת. כמוכן שלכל חכמית שפאה לתקוף בעיה, היא יוצרת ערותים משלה. ואם נתחיל לחפש מומים - כל אחד מאתנו ימצא. אבל זה מחיר הכרחי, ואם הפער בין השער האפקטיבי לשער הרשמי יכביד מאוד, אז נמצא גם לזה עצה באחד הימים.

אם יש קשיים רבים במס השולי, גם לזה תימצא הקנה כשנפעיל את הרפורמה בקצב יותר נמרץ.

על מה אני מצד? היו לחכניה הזאת שלגש בקודנה חן, ואלה שלוש נקודות החן שבהן יהושע רכינוביץ יצא עם חכניה לטעמי, ודווקא בתן אילצו אותו לסגת. אני מחכוון בראש הראשונה לבעיה המלאי. כי אם מטילים היטל על היכוא, ואנשים ימכרו עכשיו את הסחורה במחיר על פי מה שיקבע, הם ירויחו לכיסם את מה שבמלאי, והם ירויחו פעמיים. כי מי עשה כסף? מי שהיה לו שכל ואפשרות מימון וצבר מלאי והרוויח את החתייקרות בעולם. עכשיו הוא יהויח פעם שניה בכך שימכור זאת לא רק במחיר הבינלאומי אלא פלוס מה שהיה עכשיו בחתייקרות.

רכותי, אני אומר את דעתי, האמן לי שאני מעורב בין החעשיינים והיצרנים אולי פחות ממך, מר ארליך, אבל מעורב מספיק.

הדבר השני, זו בעיה דירות מעבר לסדר גודל מסויים. רכותי, למי נעשו בעלי נכסים? בזכות מי? אינני מדבר על האינפלציה. עם ישראל, מדינת ישראל, הכיאו עליה, וזה היה כשיעורים ובאינדקס הרכה מעבר להתייקרות. אז מה מציעים? לפתור את 300 האלף הראשונים, ומעבר לזה להטיל. אז מדוע לא?

הדבר השלישי הוא ויכוח שכיני ובין אחרים זה זמן רב. בחודש שעבר היתה התייקרות של 3.7%. אז מה יש? אי אפשר היה ב-4% לייקר את האשראי המכוון על השקעות לטווח ארוך? אז מדוע נפגו מ-3% ל-2%, ומ-2% ל-1 1/2% של רכינוביץ. על זה אני מצד.

ההערה האחרונה. מה זה שאנחנו כחופפת היוקר מציעים? זה כסך הכל 281/2% לעומת המצב הקודם, ל-9 חודשים. מה אני מציע? כנגד זה אני מציע, לגבי מי שלא משלם מס הכנסה ככלל, להס להניח ולא לפפוג מהם. ואם יש קשיים והם יצטרכו להוסיף 30 או 40 לירות למה שיהייקר, גם זאת נעשה. כסך הכל, שחבוא עליכם הכרכה, ואני אומר זאת מקרב לב ומעומק הרגשות.

3. קצת:

כמצב שאנו נמצאים בו וכתכיעות הסוציאליות שאנו פוגשים בהן מדי יום, הצעד שנעשה נראה כצעד מחוייב המציאות. למראית עין החכניה כמרכיחה נראית חיובית. אבל יש לי "אכל" גדול מאוד. כמה שאלות וכמה משאלות. הנסיון מלמד אותנו שכדרך כלל כשאנחנו משתדלים להכות כבעלי יכולת, טבעי והכרח המציאות, שנפגעים מעוטי היכולת.

כל דבר הוא יחסי. ואקח כאן דוגמה אחת: הממשלה, בין תכניותיה, מטילה היטל על יכוא. אפשר לכרכה על כך, אבל היום, מחר, כל דבר בחנויות יהייקר. האם זה יכוא? האם זה יצטרך מקומי? מה הממשלה יכולה לעשות כדי למנוע זאת? יש לי ספקות בענין הזה, אם ניתן למנוע. ולכן, בליבי חרדה גדולה, שמה שאנו עושים כתוצאה מהחכניה הכלכלית הזאת, יפגע באדם הקטן. אינני הולכת להגן על אדם שיש לו אפשרות ויכולת. אדרכה, נכה אותו עד כמה שאפשר. לבי חרד למצב הזה. אני רוצה לשמוע מהשר מה הוא עומד לעשות יחד עם משרד המסחר וההעשייה כסוגיה זו. שאלה שניה - אני רוצה לדעת אם הקצבאות לילדים בניטוח הלאומי עומדות לגדול.

אם אתם מדברים על עוד 2 לירות, או עוד 3 לירות או עוד 5 לירות, אז אינני יודעת, גם על כך צריך לחיות ויכוח. האם 5 הלירות שנוסיף לכל ילד, האם הדבר יתן בטוי. אני יודעת שיש לנו בדרך כלל ויכוחים איך אחר כך לתת. לקחת זה הרכה יותר קל.

שאלה שלישית, אני שמחה שתמשלה לוקחת את עצמה בזמן לריסון הוצאותיה. השאלה היא האם הריסון הזה לא יביא לאכטלה. השאלה הזאת נשארה, כי כדך כלל בשעושים קיצוצים, כל החלשים, כל הארעיים, כל העולים, כל אלה מקבלים את המכות. האם הכוונה היא לזה, או הכוונה לריסון בהוצאות מסוג אחד.

שאלה נוספת - שר האוצר, מאז שקבל את התפקיד, ואני מכרכת אותו, דיכר על כך שמשאת כפשונו צריכה להיות, ואני מסכימה אותו בתור צרכנית, ריסון הצריכה. אני כהחלט מסכימה אתך. אבל אם היינו הולכים לפני 6 חודשים בפניה לציבור לא לקנות, לצמצם את הצריכה, כדי שלא תוציא את כספך בתקופה זו שאנו נמצאים. מה יצא היום? יצא שדווקא מי שקנה - צדק. דווקא מי שהשתלולל - צדק. מי שהיתה לו בהלת קניה - צדק. אתה מסכים אתי? לכן אני אומרת - ריסון הצריכה. אנו איכדנו קצת בהאמינות שלנו בקרב הציבור. כאשר אנו מטפלים למוסר אנו כעצמנו עושים את ההיפך.

דבר אחרון, ברצוני לומר, יש סוגיה של תוספת היוקר. תוספת היוקר משתלמת על יוקר קודם, ולא על יוקר שעומד להיות. אינני צריכה לספק לכם על היוקר שעומד להיות. אז ראשית כל זה משתלם על תוספת שהיתה. שנית, אנו צפויים ליוקר נוסף, אז דווקא נבוא לציבור השכירים ונגיד להם שלא יקבלו את התוספת. אם הייתי שומעת ש-50% הולכים להקפאה לתקופה מסויימת והיא תחזור, אז מילא. אבל כשהיא הולכת ונמסה - אני הושכת שהדבר אינו צודק. תודה רבה.

ז. שובל:

ברצוני לומר שהגישה הזאת היא גישה של "וייט אנד סי". לחכות ולאוח. אין ספק שיש כוונת הזאת הרכה מאד צדדים חיוביים. יש בתכנית הרכה ליקויים. הליקוי העיקרי שבה זה שהטילו אותה באיחור כל כך גדול, ואי אפשר לומר שאנו לא דרשנו אותה, ולא רק בשכונות האחרונים, הייתי אומר אפילו לפני מלחמת יום הכיפורים. אינני רוצה להזכיר את כל הויכוח. אני גם חושב שצורת הפול של האוצר בשכונות האחרונים גרמה לבעיות כלמיות נוספות שרק בחלקן היתרנה על-ידי התכנית הזאת. מה שאמרה נוכח קצב, כחלק הקניות, זה דברים אחרים. יחד עם זאת, שוב לא למען הפוליטיקה.

י. רבינוביץ:

כהלת הקניות קיימת כבר חודשים.

ז. שובל:

אבל תסכים אתי שבשכונות האחרונים, גרעון הבזילות עלה אולי כ-200 מיליון לירות, רק בגלל כהלת הקניות, להערכתך. העליה בעוד 200 מתוך ה-700 או 800.

ההערה של בן-מאיר, אדוני שר האוצר, לגבי הבסיס הפוליטי של המשלה, זו לא הערה בשביל כוונות העתונות. אינני נכנס לויכוח המדיני. כבר שמעת היום ברדיו, מפי דובר ועד עובדים, נצא לרחוב. עם מי אחתה לך עם התכנית הזאת, עם מאיר פעיל ועם רק"ח שמתנגדים לה? איך אתה הוכל להילתם בהתנגדות שהיה בציבור גדול מאוד, כשיש לך בסיס כל כך רעוע של ממשלה?

כמוכן שצריך להעיר על הגיחוך שכעצם אישור התקציב שאישרנו לפני שבוע בכנסת, ושזה בכלל דבר כאילו מעדן אחר.

כמה הערות ממש על פני

השטח. אתם רוצים להקטין את התקציב נהפך, אמנם הייתם זהירים - אמרתם להימנע. אני בכל זאת שאלה - מה בקשר להוצאות חכשחוניות הנוספות שחיינה, גם אתה הזכרת את הרכש החדש ואת נסיעתו של השר פרס. מה יהיה בכל זאת בקשר להוצאות הבחירות הנוספות שבזודאי החיינה. הייתי רוצה

לקבל חשבוכה, אינני שואל זאת כשאלה רטורית, אלא כשאלה ממש. אני סבור כחברי גולן, שזה היה הרגע לחטיל מס ערך מוסף, ואני חושב שצריך להקדים את הטלת מס הערך המוסף ככל האפשר, כדי כבוד עם רפורמה יסודית יותר ככל שיטת הפסים, וזה דווקא שייך לנושא הזה. כי אם אחם מדברים על העמקה מס, גבית מס, לא הצליחו. אחם צריכים לדבר על הרחבת העגל המס.

כשמשל מדבר על העצמאיים אז כולם חושבים על המעשרים, על עורכי דין, על רופאים, שוכחים שיש דכוכה עצמאיים, החנווניים והרוכלים והשרוכים, כל אותם אלה שמשל אינו מדבר עליהם.

יש בארץ הזאת רכבות עצמאיים שלא עליהם מדברת ההסתדרות, שמרויחים סכומים עצומים, בכלל כלי שמס הכנסה מגיע אליהם. איך אנו נטפל בכעיה הזאת להרחיב את גבית המס. לא להעמיק יותר מאותו עצמאי שקשה לא ממילא להחזיקים, או האקדמאי, ושצריך דווקא לעודד אותו לבונה יותר פורה וליצירה יותר גדולה. אין חשוכה לענין הזה בהכניה.

אוב, כשאתם מדברים על המס, על 5% על רכב למשל, בגלל שיטת המיסוי שלנו זה לא 5% זה רק 2.5%. שיטת המיסוי שלנו מעודדת את ההוצאה על הרכב, והרכב אינו שייך לאנשים פרטיים כרוכו, וזאת ההוצאה לצרכי מס הכנסה, אם מחצית הגבית הזאת אחם הצטרכו להחזיר חזרה.

אגיד עכשיו דבר שלא יהיה אולי פורמאלי אצל חברי. אחם כן הייתם צריכים לגבוח את המס על דירות מעל ל-300 אלף לירות. מי שיש לו דירה מעל ל-300 אלף לירות, יכול להרשות לעצמו. זה אפס לשלם את התוספת הזאת כמשך שלוש שנים. למס כזה יש כאן ערך סמלי, לא רק ערך פיסקלי.

לעומת זאת, טוב שאינכם גובים מס על המלאי, כענין זה דעתי חלוקה עם דעתו של אמוראי ואני חושב שצריך היה לשחרר גם מבני העשיה.

בקשר לייקגב תוספת היוקר, כענין זה אני רוצה לחשוב. אולי היה עדיף להגיד להסתדרות - שנהיים הקפאת שכר יסוד, הסבמי שכר לשנתיים, אולי במקום זה לא לעכב את תוספת היוקר. אינני יודע, אני רוצה לחשוב כענין הזה. ברור לי שיצטרכו פה לנקוט בצעדים כקשר לכל מעטר העבודה בארץ, לדעתי כוררות חובה, כי אחרת תהינה פרצות המורות מאוד, שמה שמעכבים מצד אחד פרוץ מצד שני. ואם פרוץ ולא יהיה לא ייקור ולא זה, נגיע בסופו של דבר לאותה אכטלה שמשל רוצה למנוע אותה.

העניף של 400 מיליון, זה לספר את האוזן, כי ממילא לא השכנו כי הדבר יתקבל.

בקשר לאשראי המכוון, גם אני בדעה שישנה אפשרות להעלות את הריבית יותר ממה שהיא הועל תה. אני חושב שתהעלאת הזאת היא סמלית, עם כל הכבוד לידידי בומה שביט. ההתייקרות שהיתה בתחילת האחרונים אינה עומדת בשום יחס להעלאת הריבית. חושבני שאפשר היה להעלות את הריבית יותר, אם כי צריך לחשוב על איזו שהיא רפורמה על מנת שחברות המשוכנה פחות אשראי מכוון ותנסנה לגייס כספים מן הציבור באמצעים אחרים.

בקשר לכניה, אין ספק שזה צעד נכון ואני מסכים למה שאמר בן-מאיר שלא תהיינה פרצות כענין הזה. זה צריך להיות אבסולוטי ככל האפשר.

הערה אחרונה - רצוי אולי לשקול, אני יודע שזה כרוך כסיכונים, להציע לציבור להמיר את חלק מאגרות החוב שמגיעות לזמן פרעון באגרות חדשות כדי למנוע הזרמה גדולה של כסף כל פעם שהשטרוח מגיעות לפרעון.

והערה אחרונה, מאוד לא ליבראלית, ואפילו לא כלכלית. אני בדעה שצריך לנקוט צעדים להגבלה כזו מותרות גם בדרכים אדמיניסטרטיביות, לא בגלל ההשפעה הכלכלית הישירה, אלא בגלל ההשפעה העקיפה. אני חושב שקשה מאוד לכזו אל שככה א' ולדרוש ממנה להצטמצם אם שככה ב' יכולה בפרהסיה לרכוש דברים, כמו קוויאר, וכל מיני דברי יבוא, כמו טקסטילים, מחוץ לארץ לא לצרכי יצוא, אלא פשוט בשביל השוק המקומי. אני בכך לא אומר על הפגיעה שיש בכך להעשייה. אני חושב שצריך לעשות דברים סמליים כדי להגיע לזה. שר האוצר הקודם תמיד היה אומר - רכותי, אנו גובים על זה מסים גבוהים, לא חשוב, היום יש תקופה שצריך לעשות גם צעדים סמליים ואני מציע לשקול זאת. מודה.

ה. קורפני: גם הדברים החיוכיים מאוד שיוגשו לנו מוחזים במידת האמון שיהיה לציבור בממשלה. אני רוצה לתת שתי דוגמאות: אנו סופגים 600 מיליון לירות במחצית חוספת היוקר מכלל העובדים בארץ, וכך כנראה כזה מכניסים מיליארד ו-700 מיליון לירות, הגדלה שכר ומלוות סוציאליים. זה עושה רושם לא טוב, אבל ציבור העובדים, עובדי המדינה, אנו סופגים 600 מיליון לירות, ואנו מניחים מיליארד ו-700 מיליון לתשלומים. צריך היה להיות כאן פירוט יותר משום שהרושם הראשון הוא לתשלומים. אנו נסביר את העניין הזה ונבקש את הציבור שיחדק את החגורה.

דוגמה שניה, יש בהמלצות, המלצה מספר 7, שאומרת להמעיט מהגשת תקציב נוסף, ומיד אחריו הולך סעיף 8, לא יאשרו הוצאות נוספות ללא מקור מימון, פירוט הדבר - כן תקציב נוסף. איזה שתי המלצות אלו, זה דבר נבדל. סעיף 8 מיותר לגמרי. גם כשיהיה מקור מימון, לא יאשרו הוצאות נוספות. ההמלצות האלו הן מים, והעדר האימון זה הדבר שיקבע את הצלחת או אי הצלחת התכנית הזאת.

ברצוני להעיר כמה הערות. אני מכין סך הכל של ההכנסה יהיה שני מיליארד ו-410, ולא 405, יש פה טעות.

רציתי לרר כיחס לכניה. אני מכין שלא תהיה הצטמצמות בכניה. אנו נכנה בדיוק את מה שאנו יכולים לבנות. אנו יכולים לבנות ב-11 מיליארד לירות, ואנחנו נכנה בסכום זה. מה שאנו עושים זה שאנו פשוט זורקים שני מיליארד לירות משותרים. הרי לא נצטרך אכילה בכניה. הכוונה היא שכל הפועלים יעבדו במלוא הקצב והכניה לא תצומצם במאומה. הכניה לא הצומצם. מה שאנו עושים זה שאנו מתקנים אירולת, שבהקציב הכנסנו 2 מיליארד לירות, זרקנו אותן ללא כל צורך. הכניה תיעשה במלוא החיק, היא לא הצומצם. אנו רק מודידים 2 מיליארד לירות מהסכום המוקצב לבניה כדי לא ליצור עליה מחירים בלי בניה. אני רק מצביע על כך שעשינו אירולת פשלא בדקנו את הנושא והקצבנו למטה חזו 13 מיליארד במקום 11 מיליארד. אני גם סבור שהיה יותר בחבונה להקציב 10 מיליארד, כי כאשר אתה מקציב 10 מיליארד וכושר הכניה הוא 11 מיליארד, רק אז אתה יוצא מצב מאוזן בכיקוש של העבודה.

עכשיו, ברצוני להעיר על אסור של 12 חדשים בהתחלת בנייתן של דירות מעל ל-110 מטר. התהליך הוא ששקבלן רוכש מגרש ועד שהוא ניגש לבניה עוזרים אצלו מספר חודשים לא קטן, עם הגשת תכנית, עם שינויין וכו'. עכשיו, הגיש קבלן תכנית לבניות למגורים של 110 מטר ו-115 מטר, אז אנו נגיד לו - לא תבנה. פירוש הדבר שמה שהוא עשה, זה שהוא יגיש תכנית חגישה לבנין הזה ושה תהיינה במקום 11 דירות של 120 מטר, הוא יצביע על 12 דירות. אנו רק נתנום לקבלן ככך ונזכיר לאותה עיר שאנו מנסים עליה את זה. מפני שתוא קבל את התוכנית פתחאם לזה שצפיפות המגורים תהיה שיהיו 11 דירות ואנו מאשרים 12 דירות. יהיו כאלה שלא יוכלו לשנות זאת, אז בגרונם נזק לקבלן הקטן שקונה מגרש, היום מגרש זה הוצאה גדולה מאוד. הוא מתבונן בניה במשך 10 חודשים, במשך שנה, שנה וחצי, והולך למגרש שני, אנחנו משחקים את הפעילות שלו בהוראה הזאת והיא נראית לי כחסרה משמעות.

עכשיו, אני כהחלט חמים דעים אלה שלא מכינים מה סיבת הנסיגה עם העלאת שיעורי הריבית.

היום, כשאנו עומדים בכך בדיכוי של 30%-34%, צריך להיות קבוצה לחץ כלתי רגילות שיצליחו להוריד את שעורי הריבית הזאת שאנו קבענו אותה.

לענין המס על דירות מגורים. אני רוצה להצטרף לאישוריו. אינני מבין למה אדם שיש לו דירה שווה מעל ל-400 אלף לירות, אנו צריכים לקחת ממנו חק מעל ל-400 אלף הלירות. מי שמחזיק דירה של 600 אלף ו-800 אלף, שישלם על הכל. אני יכול להבין את הפטור על לגבול המינימלי שהיא לא יפול על אנשים שמחזיקים דירות יחיד. העלינו את זה ככר ל-400 אלף לירות, אז מעל ל-400 אלף לירות זה אדם בעל אמצעים, בעל יכולה, ו-5% לא יזיקו.

אם השאלה היא שהיום ערכה של דירה הוא גבוה יותר מהמינימום הזה, אז צריך להעלות את המינימום. אבל כשאדם בונה לו וילה ב-800 אלף לירות בהרצליה, אינני מוצא שום שיקול למה צריך היה לפטור אותו. ויותר מזה, אני סבור שלא צריך לפטור אותו מעל לסכום הזה, אלא צריך לחייב אותו בסכום כולו.

רונן:

אני לא יכול להתחרות עם השכנים שפה נתנו על החכניה, לפני שאעיר כמה ההערוה ואצטרף להערוה השכח שנאמרו, אני חושב שהדבר הגיוני ביותר שאפשר היה לעשות לא נעשה, והדבר הגרוע ביותר שאפשר היה לעשות זה לא לעשות שום דבר ולהמשיך כמקודם. היה הכרח לעשות משהו להיקון המצב וייתכן פה צעדים שהם ככיוון הנכון מכחינה כלכלית.

הייתי רוצה לשאול שלוש או ארבע ולהעיר מספר הערות בראשי פרקים. הייתי שואל, כמה היה מעריך הארבע לפני הגשת התכנית הזאת, את עודף הכי קוש הכולל כמשק שהיה צריך להקטין אותו כדי להגיע לאיזון בפעילות הכלכלית. ואני מבקש לדעת לפי התחזיות של האוצר, בתכנית שמוגשת כאן, מה התועלת שתצמח לנו מהתכנית הזאת. מה לדעת האוצר, לפי התחזיות שהוא עורך בשנה הקרובה, כמה התכנית תחבטא במאזן התשלומים ובעליה המחירים לעומת מה שהיה צפוי ללא התכנית הזאת. אם יש לכם משהו כמותי כנדון.

אני חושב שהשאלה של האמינות היא שאלה רציניות מאוד והיא תלויה אם תהיה הרחשה בציבור על הטלת עול שהיא מחולקת באופן פחות או יותר מתאים וצודק, לפי הרגשות של הציבור. אינני מציע שנאחוז בחבל בשני הקצוות. כאשר יש הצעות של קיצוץ בתקציבי הממשלה, אתם רוצים שנקצץ שירותים, וכאשר הממשלה מביאה לנו את התכנית היא אומרת - בראש ובראשונה אנו פוגעים בעצמנו. הממשלה לא פוגעת בעצמה. כמסגרת הטלת העול היא מטילה עול על הציבור גם באמצעות דחיית בנית כתי חולים ובתי ספר. ונהי צורה של הטלת עול על ידי פגיעה בשירותים שהממשלה מפסקת. אינני יודע אם הנוסח שקודם לל אנחנו נותנים דוגמה של הסכון. כנדון זה אתה מחליט שאם אתה מרסן אתה קובע סדר עדיפות שיותר כדאי או יותר טוב לפגוע בבית חולים מאשר לפגוע בהוצאה פרטית. החלטת, אבל החלטת של ~~לחוב משני הדברים האלה.~~

ברצוני להגיד, בענין של הוספת

היוקר, יש לי תמיהה אחת. אני רוצה לקרוא לילד בשמו. מה שמציע האוצר בתוספת היוקר, זה מס על השכירים בגובה 5% של שכר היסוד. זוהי התצעה. גיפה השאלה היא, אם הכוונה היא כזאת, ולדעתי הכוונה של הטלת מס ישיר על כל האוכלוסייה היא כוונה כרוכה, כי זהו אחד האמצעים לריסון האינפלציה, יש תקרה על תוספת היוקר. כלומר, גם את המס אני מטייל מתקרה של שכר היסוד של 5%. אני חלתי בזה על השכירים מס של 5% עד גובה שכר של 700 או 1,000 לירות. אם הכוונה היא כאמת להטיל מס של 5%, אז מדוע לא להטיל מס של 4% על כל שכר היסוד ללא גבול ולקבל את אותו סכום, אבל מחולק בצורה אחת, ואני מקבל את אותה תוצאה. זה בקשר לחלוקה בין השכירים.

עכשיו אני מגיע למס המעסיקים.

זה מס על המעסיקים כשהכוונה היא שתוכא גם מהכנסתם, הקריטריון של מס שאחוז מהשכר שהמעסיק משלם, לדעתי הוא קריטריון שמביא לעיוותים.

כגלל פדיון העבודה השונה בין מפעל למפעל. יתכן מפעל שההון שלו שווה 5 מיליון לירות והוא מעסיק 10 עובדים, ויתכן מפעל שההון שלו שווה 5 או שני מיליון לירות, והוא מעסיק 200 עובדים. בעל מפעל זה ישלם חלק יחסי של השכר שהוא משלם. אם באמת העיקרון הוא מס על הכנסתו של השכר, כלומר על ההכנסה של האיש העובד, אז המס על העצמאי ועל המעסיק צריך להיות פרופורציונלי להכנסתו הוא וצריך להטיל אותו בהתאם לכך ולא בהתאם לכמה עובדים ומעסיק. כי אז זה הפך למס על התעסוקה ואינני יודע אם זו הייתה הכוונה של המציעים. זוהי הצעה, אבל זוהי חצי הצעה. אני קורא להצעה הזו - הרפפה מט הכנסה על השכירים, גם על העצמאיים. אבל העצמאיים המעסיקים לא בהתאם להכנסתם אלא בהתאם לכמה אנשים הם מעסיקים ולדעתי אפשר לסיים זאת בצורה אחרת.

לא הכינוחי מה שנוי דרפר אמר כרבע שגם על העצמאיים, איך העצמאי השלם את ה-10%. נקודה זאת לא הפסתי, איך הוא יעביר לבנק ישראל 10% מהכנסתו. כי הכוונה היא כאילו השכיר קיבל 20% והעביר לבנק ישראל 10%. איך הוא יעביר לבנק ישראל את הסכום הזה שהוא שאתה מייקר. את הטכניקה הזאת אינני מכין. אם הוא משלם פחות מס הכנסה, איך אתה מעקר את העניין הזה לבנק ישראל.

אני מצטרף קודם כל לחכימה להעלאה נוספת בשיעור הריבית. אינני מכין את גישתו של שר המסחר והתעשייה, לדעמי היא בלתי הגיונית, ומה שנעשה הוא פחות מדי וצריך להעלות יותר את הריבית. שנית! אינני מכין מדוע הפרדה הזאת בין מלאי ציוד לנכסים קבועים, כאשר המטרה היא מס רכש על רכוש, גם ערך רכוש, אז שוב אנו מעוותים בהתאם להרכב של המפעל, במה יש לו פמכנים וכמה יש לו בציוד. כמפעלים שונים ההרכב הוא שונה. הייתי מעדיף מס בשעור יותר קטן שהכספים שלו יהיה יותר גדול.

ואחרון אחרון חביב יש לי שאלה בעניין הדיור, ואני מבקש השוכה עובדה, בכמה אתם הושכים שביקוש לבניה בלירות, ב-12 החודשים הקרובים, יוקטנו עקב השינויים האלה. לדעמי במעט מאוד. קורפו יודע כמוני, אם התחלה היא להתחלות בניה שאורכת 3 שנים, אז בשנה הראשונה אחוז ההוצאות הריאלי הוא קטן מאוד, הוא לצ' שליש, הוא הרבה פחות משליש, בעיקר בעבודות עפר. כלומר, התשקעה ככוח עבודה, וזה הלחץ על הבניה, בשנה הראשונה היא הרבה פחות. היא קרוב ל-20% מלמטה. בחצי השנה הראשונה היא אף פחותה מאשר 10%. אז ההקטנה הריאלית של דחיה של חצי שנה של מבנים שעוד לא החילו בהם היא דחיה אפסית כמעט מכחינה ריאלית, על אחת כמה וכמה, שבעוד חצי שנה, אם הדבר לא יימשך, וכל ההחלה הזאת תידחה, איך אתם מעריכים שהביקוש הריאלי להוצאה בענף הבניה יקטן ב-2 מיליארד לירות. אני לא מגיע בשום חישוק לסכום גבוה ריאלי של הפסקת הביקוש בענף הבניה.

ש. ארליך: אני רוצה להעיר מספר הערות בשאלת השערים. אני רוצה קודם כל לשאול, יש פה על יבוא של 900 מיליון לירות. מהו הדבר, לגבות כסף או להקטין את היבוא. אם מקטינים את היבוא, אוקי גם. האמדן של ההכנסה יקטן. על יסוד מה אתם עושים זאת? אחת מהשתיים - או שהיבוא יוקטן, אז גם ההכנסה מההיסטל תוקטן. הדבר השני - מהו אמדן 250 מיליון לירות, על יסוד מה זה מס רכש של 250 מיליון לירות. מהו הכספים. הוא הדין כיחס למלווה מלחמה ומס שכה, על פה מה מבולסם. אפי מבקש לדעת את הפרטים האלה.

כעת, אני רואה קודם כל בדברים האלה בדברים שהביא שר האוצר, מצדו כשר האוצר חדש, אני חייב לומר שהוא גילה אומץ לב כחכמה שהוא הביא. משום ששר האוצר הקודם סחב את העניין והגענו למצב שצריך לעשות ניחוח יותר עמוק ומכאיב לו זרח ולמדינתו. אילו היו עושים את הדברים לפני שנה או חצי שנה, הדברים היו הרבה יותר קלים והמצב היה פחות מכאיב. זה היה דבכה יותר נוח גם מכחינה משקלית. אבל לי נראה שפה נעשתה חכמה שפורסמה ואושרה לפנות בנקר בממשלה בגלל הדלפה וגרימת הכהלה בצייכור, ולא שקלחתם את הדברים בצורה יותר יסודית, ולא גמרתם את המלאכה, כי לא גמרתם עם ההסתדרות, עשייתם רק חצי מלאכה.

אדוני שר האוצר, אני רואה גם כמס מעסיקים חצי עבודה. מה אם באמת ההסתדרות לא מסכים לכל ה-10% ותקרא לזה ככל שפ שתרצה, וחוזים 150 מיליון לירות כל חודש לשוק. מה יהיה? הרץ עם ההסתדרות לא גמרה והרי אחת רוצה לגמור עם ההסתדרות. אינני בא לסלף אותך שתעשה זאת בלי ההסתדרות. מה יהיה אז? אנו מדברים על דברים כלתי גמורים:

עכשיו ממכט ראשון כפי שאני מביט על הדברים אני רואה קודם כל פגיעה בתעשייה היצרנית שהיא החשתי של המשק הישראלי. זה כולל גם את היצוא. התעשייה נפגעת על ידי מס רכוש, על ידי חיטל יבוא, על ידי מס מעסיקים שאחם רוצים להטיל, ודווקא לענף היצרני, שכוננים עליו, על היצור והתעסוקה, דווקא הענף הזה צריך לשאת בקלו העול. אני רואה כאן 200 מיליון לירות.

א. בפני: 200 מיליון ועוד התחריף החדש. ה-200 מיליון זה הגדלה העתיד של היצוא בלי נוספת. יחד עם ה-200 האלה זה 600 מיליון.

ש. ארליך: תודה רבה בעד ההערה. במקום שהייתם צריכים להפיק נצא את ידי חובה של קוסמטיקה, בענין הריכית. ואני מצרף לכל אלה שחייבו את הריכית. מה זה מ-6.5 ל-8%. זה לעג לרש. אני חושב שחייב צריך להגדיל את הריכית. לא רציני כל הענין הזה. לדעתי זה פוגע במשק. זה לא ענין של הפרט זה ענין של המשק הכללי.

אני רואה פגיעה באזרח. על פי סדר הפגיעות. ופה אני חייב להגן על הממשלה, מה זאת פגיעה בממשלה. הממשלה זה ענין של רווח והפסד, זה מוסד של שירותים לאזרח, ואם אנחנו מדברים אל הורדת רמת חיים, אז הממשלה חייבת לתמצם את המוצרים כדי לצמצם את השירותים לאזרח. כואו נדבר בצורה פשוטה מאוד, כך צריך לעשות. והקיצוץ בתקציבי הממשלה זה אומר קיצוץ בשירותים לאזרח. ואני מחייב את הענין כי אחרת לא נצא מהענין הזה שהולך ומתדרדר. הממשלה הולכת בדרך של קוסמטיקה, נלך מהמיליארד ו-850 מיליוני לירות, יש פה מאות מיליוני לירות שלא היינו מנצלים אותם, זה חק על הנייר. רכוחי, אני רוצה קיצוץ יחד משמעותי, ואני רוצה לומר גם דבר מאוד נוקב ופרמיסטי, אני רוצה קיצוץ בתקציב הכסחון כהוצאות הלא בטחונית. יש כאן כזכור משוע, וזה לא יפגע בטחון.

אני גם חושב שמי שיש לו דירה שערכה מעל ל-300 אלף לירות ישלם מס. אבל אני רוצה להגין לך רונן, אני מתפלא עליך, אתה בכלל, אולי אסור להטיל מס, אינני בא לשפוט אותך. מבחינה משקית-לאומית אנו צריכים להיות מעונינים שיהיה חידוש ציוד של תפוקה טובה.

אתה צריך להיות מעונין בציוד מודרני וטוב בתעשייה, ואם הטיל עליו מס, אתה קונס אותו. אותו הדבר בקשר למלאי. אנו כמדינה במצור מעונינים שדמות המלאי יהיו גבוהות אצלנו, ושר האוצר הקודם גם החייב כלפי התעשייה שיאשר את המלאי. לפיכך לא צריך לחפור הכסחות. נוסף לכך אנו מעונינים לחזיק מלאי גדול. אז הטיל עליו מס? אז לא רק שהתעשייה ישלם ריכית על המלאי שהוא מחזיק, אתה רוצה להטיל עליו מס?

אני חוזר לתכנית של שר האוצר. אני מסכים עם זלמן שובל, אף על פי שאני בעד יבוא חופשי, יש תקופה שצריך להביל אדמיניסטרטיבית את היבוא. יש דברים המזדקרים לציוד כצורה מחרידה. על הוצאת דולרים? אני לא פעם חשבתי אולי יש משהו במשדד האוצר שמעונין להראות על הכנסות גדולות כמכס. 15 לירות דולר, 12 לירות דולר, 58 לירות דולר, שישחרו מיס לא ויסקי.

הערה נוספת בענין איסור בנייה. אני אחזיר לך ידידי וחברי אדוני שר האוצר. אתה ישבת בראש ועדה בנין ערים בתל-אביב כל כך הרבה שנים. מי מוכן יודע שאיסור כזה, אתה הופך את האזרח לעבריין וזה לא יתן לך מאומה. ולכן אני נגד האיסור הזה.

הדבר האחרון - מס על הפעסיקים.
זו אפלייה בין אזרח לאזרח. זה עונש למעסיק. יצחק גולן, אתה מחאר לעצמך שאם הייצורן ישלם 20% חוספה יזקר, הוא לא יעלה את זה במחיר? אתה אינך יודע זאת? מעגל האינפלציה ילך ויגדל. אתה יכול לתבוע הקפאת מחיר, אבל לא מס פעסיקים. זוהי אפלייה, זה מס רגרסיבי, לא צודק. וכסף הכל, לגבי יתר הדברים שיש לי להציע, אני אומר אחרי ישגיבה הסיעה.

ש. לודניץ:

אתה חכעיות העיקריות זה מאזן החשלומים. האם האוצר באמת חושב שעל ידי היטל נוסף של 10% אמן נוריד כשעור ממשי את היבוא. אנו עדים לכך שבזמן האחרון התחייקרויות כחול"ל עלו מעבר ל-10% וחיבוא לא ירד. היבוא כל הזמן בעליה. אם כן, על סמך מה אתם חושבים שהיטל נוסף של 10% יחסוך לנו מטבע וישפר את מאזן החשלומים. אם אתם באמת חושבים כך - כמה אתם חושבים לחסוך על ידי היטל הנוסף ביבוא, זאת אומרת במטבע זר. להערכתי היבוא לא ירד. מדוע? פשנה האחרונה המחיר של היבוא עלה הרבה מעל ל-10% וחיבוא בכל זאת עלה. למח? כי יש כסף במדינה הזאת, ואנשים פשלמים כל החייקרוה. זה מלמד אותנו שלא מתחשבים בהתיקרוה, חידשים שאחד כך זה יהיה עוד יותר כיוקר, וקונים, זאת אומרת, אדוני שר האוצר, אנו לא נשיג את המטרה. אתה במטבע זר לא תחסוך על ידי זה שום דבר.

כמה כן חוספים, שורה ראדיקלית.

אנו נאסור על כמה דברי יבוא.

י. רכינוביץ:

אלו דברים שום שנויים במחלוקת בין גדולי העולם בכלכלה.

אני יודע, אבל אני מדבר על המציאות שלנו. אנו צריכים ללכת לפי אוחסי.

ש. לודניץ:

הכלכלנים המתאימים למציאות שלנו.

ישנם דברים שהם כגדר של מותרות ואינני יודע מה הסיבה בדרך אדמיניסטרטיבית ראדיקלית, לתקופה מסוימת אם הרצה, לא סור את היבוא הזה כדי לחסוך דלאדים.

הפחתת המכס ב-5%, וזו הוצאה שאפשר לשאת אותה, אני שואל, כאן כחוב אדוני שר האוצר, שבימים הקרובים הפחתה את המכס ב-5% וזה יגרום לפחות הכנסה. השאלה היא כטון יותר נמדד, אבל השאלה היא - אם עכשיו כשאנו מעלים את המסים בצורה כל כך חזקה, האם אין מקום לבדוק כמה מפחיתים את המכס. אולי שנים דברים שעכשיו אין הצדקה לכך. למרות שאני רואה את הצד החיובי על ידי החשיפה.

התמריץ ליצוא יהיה כסף הכל 200

מיליון לירות נוספות. אני שואל - האם זה מחושב, האם זה באמת יצדיק את ההתיקרוה פלוס. ברור היום לכולנו שזה לא מספיק לעשות רק את ההתיקרוה, אנו חייבים לעשות פלוס גדול, כי היצוא היה במצב כזה שלא היה יכול להחזיק מעמד. אז אם הפיצוי להתיקרוה לא עשה ולא כלום, אולי אפשר לשמוע את החשבון כמה מזה זה התיקרוה וכמה גידול דיאלי ותמריצים.

שאלה בקשר לרטרואקטיביות. אנו

כולנו הרי מכינים כמה שנוגע לרטרואקטיביות. לפעמים יש הוצאה מן הכלל. אבל השאלה שלי היא האם זה חל גם כן על דברים שכבר בביצוע. אבל אם הוא באמצע הביצוע, וזה מצריך את הקלפים שלו, עליו זה לא חל?

אדחו הדבר לגבי הכניה של דירות

גדולות. אני דווקא כן פחייב את האיסור, בניגוד לקודמי. אבל מי שנמצא באמצע הכניה, האם זה חל עליו.

האיסור הוא רק לגבי החלוח.

היו"ר קרגמן:

ש. לורנץ:

אוחז הדבר בקשר למפעלים מאושרים.
בקשר לכניה מעל ל-110, אני שואל

רק שאלה אחת - יש עניין של משפחות מרובות ילדים, והמשלה בעצמה
עוזרת לרכוש להן דירות יותר גדולות מאשר 110 מ"ר, אז אני חושב
שכאן צריך להכניס סיבג ולהגיד: למשפחה עד 4 או 5 נפשות, כפי
שחישבתם - עד 110 מ"ר. לכל שתי נפשות נוספות או שלוש נפשות
נוספות מותר חדר אחד של 16 מ"ר, אחרת מחסימים כאן את המטרה.

המס על מכנים בכניה - אני קורא
5%. האם גם כאן, מר נוידרפר, המדובר על 3 שנים? אם זה ככה אחת
אחם הגרמו לשיים עצומים על בניה, כשכנין הוא כבר בכניה, ויזטל
מס חד פעמי על הקבלנים כערך של 5%. האם גם זה מתחלק לשלוש שנים
או לא.

עכשיו דירת יחיד - אני מצטרף
לאלה שחייבו כל דירה מעל ל-300 אלף לירות, חייבים כמס. ישנן היום
וילות בסביון בעד 3 מיליון לירות ויותר ואני ביקרתי בהן. למה
הפטור שלהן. אין לזה שום הצדקה.

אני שואל בקשר להנחה במס רכוש.
מי שמשלם מראש, מקבל הנחה של 7.5%, אז אני יודע כי נטו זה 15%,
אבל כאשר כל בר-בי-רב יודע שהוא יכול לא לשלם מראש את המס, לקנות
צמודים, וזה יותר מאשר 15% נטו, הרבה יותר, למה שמישהו ישלם מראש.
האם לא יותר הגיוני להגדיל זאת ל-12% ושזה יהיה כסך הכל 24%
לשנה. אז אולי יהיו אנשים שבמקום צמודים ישלמו מראש. בשבילכם
זה רווח נקי.

מר רכינוביץ אמר שכינור יהיו
עוד 30 נקודות עליה כמדוד. כל אחד יכול לחשב זאת. איתן הדבר בקשר
להעלאה של האשראי המכוון. זה שום דבר. אין כאן העלאה. אם הרבייה
כל כך עלתה, אז בהשוואה זו אולי הורדה ולא העלאה. צריכים להעלות
זאת באופן דיאלי.

תוספת יחד - אני יולע על הקשיים
ואני זורק כאן רעיון: למה לא, ראשית כל, לכטא את התיקון שתיקנו
לפני זמן מה, להחזיר את הרווח ל-700 לירות במקום 1,000 לירות.
במקום לקחת, הרבה יותר טוב, אנחנו רצינו לחת שפור כלב רחב, עכשיו
המצב יותר קשה, אז ראשית כל אני לוקח את התיקון אני לא מוצא.
אחר כך אחת רוצה לקחת - תיקח פחות. יהיה לך יותר קל לקחת 5% מאשר
אחת לוקח מהם 10% להסיר את כל העניינים האלה.

מס מעסיקים, דיכרו על כך כבר.
והשאלה האחרונה שלי היא בקשר להורדה של 2 מיליארד, על הבניה.
אמנם החשבון של רונן אינו נכון, כי זה כולל וכולי, אבל
נדמה לי שאם ההקפאה תהיה רק על 6 חודשים, זה לא יתן פתרון. כאן
הייתי מציע לפחות ל-12 חודשים, כי זהו התכנון ואז ייתכן וכאמת
תוכלו לחסוך סכום ראוי לשמו.

הו"ר י. קרגמן:

אני רוצה להעיר כמה הערות, שהנדרשים
אחרי ידברו כיום ששי. ומכיון שפה
שאל מישהו אם יהיה סיכום - הוא בוודאי יהיה, אבל לא היום, הכירור
עוד לא נגמר. על כל פנים אני מציע הצעת סיכום לוועדת הכספים, ואציע
לאחר הכירור להתייצב לימין המדיניות הכלכלית הזאת, וכמובן תוך כדי
כירורים אפשר יהיה פה ושם לתקן, אבל להתייצב לפני המדיניות הזאת
מכיון שזה נסיון יצני ונועז לשים סכר ולבלום הצפתות שמסכנת את
קיומו של המשק ומסכנת את ציבור העובדים. הניתוח של המצב אינו דיבורים
סממיים, הישוב ההתפתחות בקשר למאזן התשלומים, בקשר לזרבות וכמה חדשים
יש זרבות, זה לא סחם דיבורים.

יש פה נסיון רציני מאוד לבלום את
זאת ולהכיא את המשק לפסים של הכראה, כדי שלא נהיה במצב של תמוטטות
שאז יאמרו - מדוע לא עשינו.

כאן אני רוצה לומר לצרכנים
כמוני אשר ישאלו - מדוע לא עשינו זאת קודם? אז עשו מה שעשו, עכשיו
עושים נוסף. ולחתיכם להכניה כפי ון שהיא לא בוצעה לפני שנה שנתונים
זו חכמה חשובה מאוד, אבל זוהי עובדה שעכשיו זה הוצג, ועד עכשיו
החקיימנו, ואילו עכשיו זה נעשה מדרה דרסטית יותר, וזו החיוניות
של העניין.

פה אמר חבר-הכנסת רונן בצדק, חשוב
לא הרבה הממשלה אם היא גדולה או קטנה, אם יש לה רוב היא ממשלה,
אלא באיזו מידה הציבור ישפוט את התכניה ואת הביצוע, וגם איך היא
תיראה מבחינת הצדק הפנימי של נשיאה בעול. ואני חושב שיש פה דברים
מאוזנים.

אני אציין את הדברים בקיצור נמרץ.
קופס של תקציב הממשלה, אז יש סיכוי לתקציב נוסף, יש גם כיום אנשים
כמו חבר-הכנסת ארליך, שאומרים - זה פמיליאריה. זה לא מוכרח להיות.
יכול לקרות שכולנו נאמר - כשהו או אחר, או תקציב אזרחי נוסף.
אז התחלטה החשובה שלא יהיה תקציב נוסף, פירוש הדבר, כל מי
שנתמך בדיונים בוועדה הכספית וכנסת במשך 45 ישיבות, ושמע את
הדיונים והחביעות להרחבת התקציב, לא סך הכל, אלא ככל הפשרדים, שהצרכים
האזרחיים של צריכה ציבורית לפרט גדלה יותר מאשר היה בתקציב, נאמר
לנו שזוהי החלטת וצריך לתמוך בזה.

אני פה אצטט את דברי כסיוס ישיבת
הכנסת בלילה. אחד הדברים שיש לדרוש מממשלה ישראל, שהסכום יהיה
סכום של 35 מיליארד ו-350 מיליון לירות, שבזה לא תהיה חריגה, למרות
הצרכים הרבים והמתרחבים, וכולנו נדבר על זה מעל במות שונות, ואינני
רוצה לומר שזו דמגוגיה. אלה באמת צרכים מתרחבים בכל מחומי חיינו
הסוציאליים, הטרובותיים, וכך הלאה.

אני צריך לחזק את שר האוצר שנתמוד
מול הלחצים של השרים בממשלה שלא מספקים, ולא הספקו בזמנו של ספיר,
ותוא לחם עוד יותר, ועכשיו עוד יותר נגד שר האוצר החדש. צריך לומר
לא - צריכים בבקשה, בתוך מסגרת התקציב. הקצו, תקצו, אל תוציאו
לזה ותוציאו למשחור אחר. אבל אל תגדילו את התקציב. במידה ויש
ספיגה דהיא תהיה הכרחית בסכומים גדולים, זו תהיה התרומה הגדולה
של הממשלה.

אני פה המיד דיברנו, כלי הוצא מן
הכלל, כיחס לבניה, להפסיק בניה. הרי זה מבחך. זה לא מוסרף שום
דבר. לפה מזדקמים כסף. אבל לא היה מספיק כוח. ואילו עכשיו באים
ואומרים לנו: כל הבניה הציבורית והממשלתית תיפסק, ללא פרוקציות,
ללא וועדות. יפסק. יסגרו זאת. איש לא ימות מזה.

נתייצב גם אנחנו בחוזקה. איש לא
ימות במשך חצי שנה כאשר יכנה מה שצריך להיבנות, ואני לא פוסל את
זה, יכנה בעוד חצי שנה. אנו כזה מצבנים במקצת את האקלים המחומם
כל כך, מי יודע באיזה מעלות. צריך להתייצב לימין הממשלה בעניין זה.

ביחס לבניה הפרטית. רבותי, הבניה
שתיה בתחילת הבניה, להפסיק - זה חמור, ואני לא מציע זאת. פה יש
הספרים עצומים, חוץ מזה אנו צדיפים את הדירות. אבל התחלת בניה -
מה זה יתן? יש איזה שיקולים, נכדוק זאת, מדברים על מיליון וחצי
מטרים מרובעים פחות ממה שיכול היה להיות לולא ההחלטה הזאת. יכול
להיות שזה לא נכון, צריך לכדוק זאת. אבל מדוע אני צריך לחשוב שהם
לא אומרים דברים נכונים?

רונן:
אני מסכים שיחזירו במיליון וחצי.
אני רק אומר שצריך לכדוק במוכח.
הריאלי כמה זה הוצאה על מכנה.

היו"ר י. קרגמן:

ישיבו לך על כך. על כל פנים, מל בניה, לפי מה שכתוב, שהיא רק גצאה מהיסוד כלפי מעלה, ככר יצקו יסודות, יפסיקו זאת לחצי שנה או שנה, זה יסחרר כוח אדם במידה מסויימת. שילכו לבנות מקלטים או מבנים באזורים שצריך לבנות, כוח האדם יתפנה כאיזו שהיא מידה. זה לא מיהון כשיש חוסר בידיים עובדות. זה פמתן קצת את החממה. זה מצנן את החממה.

אני רוצה לומר לאלה שלועגים. מדוע שמשפחה שצריכה דירה קטנה של 60 או 80 או 110 מטר, גם זה נאסר, מדוע? אתה אומר שדמו? מדוע צריך לחשוב שכולם מדמים, האחד מרמה את השני. אתה אומר שישנו דירות ויעשו מחיצה, וכך הלאה. בוודאי שיהיה משון. אבל מדוע לאסור בניה עממית של 100 מ"ר. אם באן עומדת שאלה שזו תהיה רגילה כל ליה, אני אציע שיפסיקו את כל הבניה. על כל פנים אני לא אציע שבגלל זה יתנו לבנות את הכל. אם אפשר להשתלט על הבניה המצומצמת, אז אני אהיה בדעה שכל הבניה, גם על 100 מ"ר, הכל יפסק לתקופה מסויימת. אחר כך יבוא מישהו שיגיד, איך זה של אנשים מעוטי הכנסה יש 100 מ"ר בטענה שלא נוהגים להם לבנות. על כל פנים אם האלטרנטיבה היא או לאשר עד 100 מ"ר או לאסור את הכל ואי אפשר לפקח עד 100 מ"ר, אני מציע שיפסק כל הבניה.

אני מדבר על בניה חדשה. אם אתה כונה בכקשה. אבל לחצי שנה או שנה, כל הבלימה היא לתקופה כדי לעבור את המשבר.

חושבני שכארץ הזאת, אדוני השר,

התעשרו הרבה אנשים, קמנים, קבלני משנה, הרבה. אינני רוצה להגיד כולם. כל מי שידע כמה צריכה לעלות דירה, מי שעושה קלקולציה מה צריכה לעלות דירה ומה לוקחים בעדה, זה דברים נוראים, איזה רווחים יש בזה. ענין של הטלה מסים על שכנה זאת, ואל האמר, חכר-הכנסה גולן שלא לחלק שירותים ועצמאיים. כמובן, שכיר לעומת רוכל או בעל מאכה קטן, אין להכדיל. אבל יש עשרות אלפים עצמאיים שהם מיליונרים. עשרות אלפים. אינני אומר שכולם אינם משלמים מסים. הכל בפרופורציות. אתה שכיר - אתה משלם מלוא המס. אבל זה לא ענין של העלמה מס, זה כל הסבניקות של גביה, של שופה, של פיגור של שנתים, של שיפור בכסף שהיה פעם יקר ונעשה עכשיו זול. כל הדברים האלה, מזה עושים קפיטל. אני אומר שהחכנית הזאת להעמיק את הגביה ולהטיל מס על פיגורים - זאת צריך לעשות, מבלי לומר שכולם לא כסדר. אבל יש כאלה שאינם כסדר יותר מאשר השכירים.

אנו פה דברנו על הריבית והאשראי. היה פה ויכוח מענין מאוד. הוא לא היה סיעתי. היו רבים ואני בתוכם שדיברתי על כך שצריך להעלות את האשראי ואת הריבית על האשראי. הממשלה מפסיקה כספים עצומים, גם בקיבוצים, אבל אני רוצה לומר לך חכר-הכנסה ארלין, שכתעשה מטילים מסים, הרי האשראי הוא גם לתעשייה. אז מה שאומר שר המסחר והתעשייה ושר האוצר פנחס ספיר שהוא טען בשם התעשייה, אני הצגתי לזה, אבל הם דיברו מחשיקול שזה יכביד על התעשייה. אני אומר - אין דבר. אני אומר ש-2% -3% זה לא מספיק. יכולים לשלם, במילא מעבירים זאת לבנק, בלי כל האשראי הזה. אבל אני אומר שצריך להעלות זאת כי פשהמדיעה נכנסת לחוכמה - מהי היא הצא מהן? אז אי אפשר לומר שאם מטילים על התעשייה 5% ועל המכנים, כל אחד פה מוכרח לתת את חלוק. בלי זה זה לא ילך. זה רע אולי, זה אולי מעכב את הפיתוח, אבל כל זה בכונן אולי, אבל הנכון ביותר זה עצם החיים שהם כסכנה. יעשו מאמצים יבזבזו פחות, אם כמוסדות, או כתעשייה, או כחקלאות, יש מאיפה לקחת. צריך לקחת כשכיל שלא נגיע חלילה למה שאנו עלולים להגיע.

בקשר לחוספת היוקר. רבנותי,

תוספת היוקר - זה הסכם קיבוצי, אנו אינני יכולים, גם שר האוצר וגם הממשלה אינה יכולה לצוות לא לקבל תוספת יוקר. אין דבר כזה. זה ההסכם. פה מוכרחת להיות פניה, שכמעט. אם אפשר לפקוד לא לבצע הטם עבודה. שמענו גם משר האוצר שדובר על כל הגופים הכלכליים בקשר לזה. גם התאחדות בעלי התעשייה, וגם אחרים. ויש הבדל גדול, אדוני

ד"ר בדר, בין העשויין ובין פועל שחי מעמל כפיו. גיש הכדל. פה לא מדובר על שכר. תוספת היוקר. אבל הפנזה, ואני מצטרף לפניה, ואציע לוועדה הכספיים לפנות לציבור הפועלים, שהן האיתח האינטרס של פועל בעוד שנה או חצי שנה, שזה עלול להביא חלילה למיתון ולחוסר עבודה, ואין דבר גרוע יותר מחוסר עבודה, ואני יודע מה זה. אפשר אולי ששכחתי, אבל אני יודע מה שהיה לנו ב-1967, ולא נוכל לשנת פה אם יהיה חוסר עבודה. בשביל למנוע זאת צריך לעשות משח. כל אדם יכאב לו, כפי שיכאב לכולם. היא לא צריכה להיות כל כך כאובה למעוטי ההכנסה, צריך לתאוג שאלה לא יפגעו. אבל האחרים מוכרחים להיפגע, פגיעה למען הצלת המצב.

צריך לשכנע, בשביל זה יש ממשלה, אבל השיקול הסופי מוכרח להיות אצלם.

ביחס למלווה חובה - גם הוא צריך להיות בנוי באופן יוחר פרוגרסיבי מכפי שהיה עד כה. אני חושב שצריך לקחת יותר, אנו קבענו בעצמנו פעם 12 אחוז, אני יודע איך להסתכל. יכול להיות שלתקופה מסוימת יהיה מאמץ נוסף. אינני יודע איך זה יהיה בדיוק. אני מציע שמעוטי ההכנסה יהיו או משוחררים או יוטל עליהם אחוז נמוך יותר.

אני מסיים בהערה אחת ביחס לעומאים. ביחס למס המעסיקים. יש פה טעות במחשבה. זה מוחנה שאם הציבור יסכים, 10% של תוספת היוקר להעביר, לא לאוצר, אלא להקפיא בבנק ישראל, שלא יהיה שמוש בכסף, גם הקפאה שאנו עוד נדון בה, היא לצורך הקפאה בבנק ישראל. הדרישה היא - לנותן העבודה לתת עוד 5% ואני חושב שזה מוצדק. כל מי שפה מציע, גישה סוציאלית מעניינת מאוד, נדמה לי של בן מאיר, שמעסיקים ככלל לא צריכים לשלם 10% תוספת היוקר, אלא הם צריכים להקל על עצמם בהוצאות הוצאות, אז הדבר יהיה מעניין מאוד. אז הם יהנו מתוספת היוקר שחובה לתת לי כעובד, שהמעביד יקח לו את זה לשיס. הוא חייב בתוספת היוקר, הוא הסכים לזה בחוזה עבודה. מי גורם ליוקר?

על כל פנים, רבותי, אני חושב שטוב העשה ועדת הכספים, כאשר בסיום הדיון החייצב, לאחר בירור או היקבונים, ראוי שר האוצר והממשלה, שתכנית הנועזת הזאת שיש בה אלמנטים של עשיית צדק עם גורמים שונים בארץ הזאת, והיא תיבחן על ידי בצוע, ופה צריך כוח לכצע זאת על מנה למנוע שואה. אני חושב שמחוכחה של ועדת הכספים להתייצב לימין הכיצוע של החכנית.

הישיבה הכאה כיום ששי.